

generalizarea experienței înaintate în unitățile economice

SOLUȚII MODERNE DE AMBALARE, MANIPULARE ȘI DEPOZITARE A MĂRFURILOR

OBIECTIV : ECONOMII

- materiale
- energie
- manoperă

ÎNDEPLINIREA OBIECTIVELOR prevăzute în proiectul Directivelor Congresului al XII-lea al P.C.R., în legătură cu creșterea eficienței întregii activități economice, reducerea consumurilor materiale și energetice, de muncă socială pune în fața ramurilor producătoare, a transporturilor, a sistemului de aprovizionare tehnico-materială sarcini calitativ noi în domeniul ambalării, manipulării, transportului și depozitării materiilor prime, materialelor, semifabricatelor și produselor finite.

Mare consumator de resurse și neproducător de valori materiale, acest domeniu se pretează la ample raționalizări, după cum au demonstrat-o o serie de măsuri introduse programat, în ultimii ani, pe baza indicațiilor secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Cimpul de inovare, de modernizare, de eficientizare este, în continuare, larg deschis, iar trecerea de la rezolvări ocazionale, de mic detaliu la soluții cu suport științific, folosind modelarea matematică, analiza valorii, cercetarea multidisciplinară este de natură să producă spectaculoase revoluționări de concepție, materializate în economii uriașe.

Grupajul de articole și informații din acest număr, realizat cu concursul unor specialiști din Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe și din Secția de studii și cercetări pentru manipulare și ambalare (din cadrul acestui minister), exemplifică o asemenea tendință și efectele economice, omologate sau previzibile. Sperăm ca ei să trezească cititorilor cu preocupări în acest domeniu interesul atât pentru preluarea realizărilor respective, cât și pentru propria emisie de idei noi.

REDUCEREA CONSUMURILOR DE RESURSE prin utilizarea modelării matematice în alegerea și dimensionarea ambalajelor

AMBALAJELE ȘI AMBALAREA, componente asociate producției de bunuri și mari consumatoare de resurse, pot fi supuse acțiunii de reducere a consumurilor prin **utilizarea rațională atât a relației ambalaje-produs ambalat, cât și a resurselor incluse în ambalaj, considerat ca produs finit.** Rezultă de aici necesitatea ca de fiecare dată când se proiectează un produs nou sau se reprojectează unul existent, să fie luate în considerație ambalajul și ambalarea, întrucât mici modificări aduse produsului de ambalat, sau instalațiilor, sau procesului tehnologic, pot duce la eliberarea unor însemnate cantități de resurse.

REZERVE PENTRU ECONOMII DE ZECI DE MILIOANE

Se cuvin amintite în acest sens unele rezultate ale studiului finanțat de Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe și realizat de S.S.C.A.M., având ca obiectiv stabilirea căilor de reducere a consumurilor de ambalaje și materiale de ambalare, prin **utilizarea metodelor matematice și a tehnicii de calcul în alegerea și dimensionarea optimă a ambalajelor.** Astfel, s-a evidențiat posibilitatea de a se obține economii (cifrele fiind raportate la structura și nivelul producției pe anul 1977) de :

● **circa 200 mii lei/an** la întreprinderile de morărit și panificație din Timișoara și Ploiești, prin redimensionarea ambalajului de desfacere la cutiile pentru macaroane de 0,500 kg și 0,250 kg, având ca efect reducerea consumului de carton duplex (la ambalajul de desfacere) și a necesarului de lăzi de transport (datorită utilizării judicioase a capacității acestora); implicit, se diminuează și costul aferent operațiilor de ambalare, manipulare și transport;

● **circa 7 milioane lei/an** la întreprinderile de detergenți din Timișoara, Ploiești și Galați, prin redimensionarea ambalajelor de desfacere și transport pentru detergenți gramule. La aceasta se adaugă economia realizabilă la necesarul de palete fizice și, implicit, cea aferentă operațiilor de ambalare colectivă, manipulare și transport. Costul modificărilor implicate de noile dimensiuni a fost estimat la **circa**

2 milioane lei. Soluțiile propuse au ca efect reducerea în medie cu 7% a costului materialelor de ambalare, procent care poate fi încă mărit prin îmbunătățirea coeficientului de utilizare a capacității ambalajului de desfacere, eventual prin trecerea la sistemul de ambalare „pe volum”;

● **circa 20 milioane lei/an** la consumul de tablă costitorită pentru conserve în cutii cu secțiune circulară, prin îmbunătățirea raportului dintre înălțime și diametru, precum și prin introducerea diametrelor 83 mm și 84 mm (prevăzută de ISC 1361-74, însă inexistentă în STAS 1887/2-75). Valoarea raportului amintit se plasa în vecinătatea lui 1,4 (pentru dimensiunile exterioare) — față de valoarea 1,61, care asigură un grad estetic maxim — datorită unor elemente de ordin constructiv și tehnologic. Folosirea diametrelor reduse are ca efect diminuarea presiunilor exercitate în procesul tehnologic pe capace, acestea putând fi, deci, realizate din tablă mai subțire. Costul modificărilor implicate de noile dimensiuni a fost estimat la circa 10 milioane de lei, înclinând și cheltuielile pentru reproiectare și experimentare. Dată fiind însă complexitatea domeniului, se impune aprofundarea studiului inițial.

Din exemplele prezentate se observă că numai cu o mică parte din valoarea economiilor realizabile se acoperă costul absorbit de cercetare-proiectare și de modificările cerute în fabricație.

(Trebuie menționat însă că, din motive în mare parte subiective, aplicarea unora din rezultatele cercetării este întârziată sau respinsă de către beneficiarii potențiali.)

Studiul a relevat unele aspecte de principiu, din care rezultă ca necesare:

— cunoașterea consumului minim constructiv pentru fiecare ambalaj, ceea ce permite cunoașterea consumului suplimentar impus de eventualele restricții (precum și de fiecare restricție în parte);

— includerea în ambalaj a unei cantități minime de material (cu condiția păstrării neschimbate a costului ambalării). Chiar dacă printr-o astfel de creștere rezultă ștraifuri ce nu pot fi utilizate la confecționarea altor ambalaje, ele pot fi colectate și expediate la rețopire — pe când dacă se consumă material mai mult decât minimumul necesar, în special în cazul ambalajelor de desfacere și al celor pentru export, aceste cantități se pierd;

— asigurarea unei anumite rezerve de dotare cu utilaje, tehnologie, studii etc., și pentru ambalaje numai potențial utilizabile; în funcție de conjunctură, o astfel de rezervă permite trecerea în timp scurt de la un sistem la altul.

ETAPE IN ALEGEREA UNUI AMBALAJ OPTIM

● Pentru un produs dat, un ambalaj este definit dacă s-a precizat tipul său constructiv. În principiu, faza de analiză a posibilităților de ambalare a produsului se încheie cu alcătuirea unei liste de variante alternative, pentru fiecare precizându-se materialele din care urmează a fi confecționată și formatele acestor materiale, tipurile de execuție posibile, tehnicile de ambalare etc. Pentru fiecare tip constructiv va rezulta un număr de variante, în funcție de elementele luate în considerație. Acesta este primul pas în procesul de căutare a soluției optime de ambalare.

● Pasul al doilea constă în aflarea **minimumului constructiv și dimensionarea optimă a fiecărei variante**, ținând seama de restricțiile impuse de formatele materialelor, tipul execuției, tehnologiile de ambalare, transport, manipulare etc. Fiecărei variante îi corespunde o problemă de optimizare care este, în general, neliniară. Cum fiecare astfel de problemă are specificul său, în funcție de tipul constructiv al ambalajului și de restricțiile considerate, vom ilustra mai jos principiile de formulare în cazul unui exemplu concret, analizat în studiul menționat.

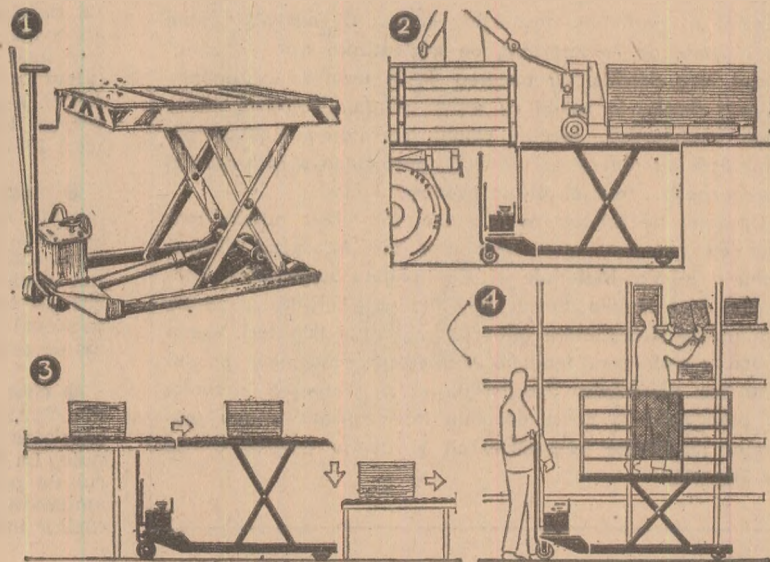
● Al treilea pas (care în unele cazuri poate lipsi) constă în **experimentarea fiecărei variante minimizate** la pasul anterior, estimându-se valoarea pierderilor prin degradarea ambalajului, pentru a determina punctul critic începând de la care costul creșterii gradului de siguranță depășește valoarea pierderilor prin degradare.

● Al patrulea și ultimul pas constă în **alegerea soluției optime de ambalare**. Modelul liniar respectiv, pornind de la cantitatea de produs, de la variantele de ambalaje optimizate (la pasul doi), de la capacitățile corespunzătoare, indică soluția admisibilă — adică aceea care satisface cu un cost minim (putând include și pierderile prin degradare) următoarele grupe de condiții (restricții ale problemei): (1) întreaga cantitate să fie ambalată; (2) restricții de materiale, de tehnologie, de forță de muncă, financiare etc.; (3) eventual, restricții de structură, reprezentând legături sau relații între componentele soluției; (4) restricții de nenegativitate sau/și de mărginire. Pentru rezolvarea modelului de programare liniară se dispune de pachete de programe care furnizează soluția optimă de ambalare și permit studiul valorii minime a sensibilității funcției criteriu în vecinătatea soluției optime.

IDEI PENTRU DISPOZITIVE DE MICĂ MECANIZARE

PLATFORMĂ-ELEVATOR MOBILĂ

Dispozitivul (1) constă dintr-o platformă ce poate fi ridicată sau coborâtă cu ajutorul unei pompe hidraulice acționate manual printr-un levier, care comandă modificarea unghiului dintre picioarele de susținere, tip foarfece. Cadru de bază este prevăzut cu roți de rulare, dintre care cele din față orientabile prin intermediul proșapului de tractare. Platforma poate servi la trecerea transpaletelor cu marfă de pe rampa depozitului în mijlocul de transport (2); la transbordarea mărfurilor la nivele diferite — de pildă, de pe o bandă cu role pe alta, aflată mai jos (3); la așezarea mărfurilor în rafturi (4) — în care caz manipulantul lucrează de pe platforma prevăzută cu grilaj de protecție; la transporturi ușoare în interiorul depozitelor și al secțiilor de producție etc.

EXEMPLU ILUSTRATIV

Considerăm ambalajul de desfacere pentru detergenți granule de la F.D.-Timișoara : cutie pliabilă, cu margine de lipire de-a lungul înălțimii și cu capace suprapuse (grad de suprapunere 100%), confecționată din carton duplex format bobină cu lățimea D. Consumul constructiv este dat de cantitatea de material inclus în ambalaj. Cum consumul constructiv diferă de arta desfășurării cutiei printr-un factor constant, aflarea consumului minim constructiv se reduce la aflarea ariei minime a desfășurării. Notînd cu a, V, x, y și z respectiv lățimea marginii de lipire, volumul, lățimea, lungimea și înălțimea cutiei, aflarea minimumului constructiv constă în rezolvarea problemei de optimizare neliniară

$$S = S(2x + 2y + a + b)(z + 2x) \rightarrow \text{tînde spre minim}$$

$$xyz = V$$

în care b este grosimea cartonului. Va fi utilă mai departe notația : $L = 2x + 2y + a + b$, $B = z + 2x$. Dimensiunile x^0, y^0, z^0 pentru care S ia valoarea minimă S^0 sînt dimensiunile optime care dau consumul minim constructiv. Pentru dimensionarea optimă a cutiei trebuie luate însă în considerație condițiile impuse, exprimate ca restricții, și anume:

1) **restricții la confecție.** Trebuie precizate variantele posibile de plasare a desfășurării cutiei pe banda de carton. Mașina utilizată impune plasarea uniformă pe direcția lățimii bobinei a una, două sau mai multe desfășurate. Sînt posibile două moduri : cu latura L pe direcția lățimii, sau cu latura B. Notînd cu u numărul de așezări în primul caz și cu v în cel de-al doilea, se obțin două restricții alternative : $u(2x + 2y + a + b) = D - 2 \cdot 2d$; sau $v(z + 2x) = D - 2d$, în care d este lățimea marginii de tragere ;

2) **restricții la ambalare.** În general, acestea sînt limite de reglaj ;

3) **restricții impuse de ambalarea colectivă și (sau) restricții impuse de transport.** Mașina de ambalare colectivă cere dispunerea uniformă a ambalajului individual în cel de transport. Din motive de rezistență (menținerea unui grad de siguranță satisfăcător), se cere ca înălțimea ambalajului individual să fie paralelă cu înălțimea lăzii de transport. Ținînd seama de această cerință sînt posibile două moduri de așezare : cu latura de lungime x, sau cu latura de lungime y pe direcția lungimii ambalajului de transport. În funcție de aceste două alternative (formulate ca restricții), de lățimea și înălțimea ambalajului de transport, se calculează numărul de cuprinderi ale dimensiunilor ambalajului individual în cele corespunzătoare ale ambalajului colectiv, avînd în vedere toleranțele impuse de deformarea cutiilor pline. Dacă ambalajul colectiv se consideră dat, trecem la următorul grup de restricții — altfel se pun probleme similare

celor de la punctul 1) pentru croire, dimensiunile corespunzătoare urmînd a fi corelate cu cele ale formelor de transport utilizabile (sau cu ale unității de încărcătură) ;

4) **restricții impuse de manipulare.** De regulă se limitează greutatea ambalajului colectiv sau a unității de încărcătură.

Oprindu-se aici cu formularea de restricții, rezultă în total patru probleme, corespunzînd celor patru combinații posibile ale alternativelor. Soluția care dă dimensionarea optimă va fi una din soluțiile celor patru probleme. În acest moment, o analiză a sensibilității valorii funcției criteriu în vecinătatea soluției optime va furniza informații în vederea reducerii valorii minime. În acest sens, de exemplu, dacă în soluția optimă unele limite de reglaj sînt atinse (adică restricțiile corespunzătoare sînt saturate) se pune problema unor eventuale modificări ale mașinilor pînă la obținerea punctului de echilibru economic, păstrînd nemodificate intensitățile celorlalte resurse. Abia în urma unei astfel de analize se poate obține un ambalaj optim (bineînțeles, numai din punctul de vedere al ansamblului restricțiilor considerate).

Cele precizate în acest exemplu sînt, în principiu, valabile pentru orice produs și orice tip de ambalaj. Ceea ce diferă este numai forma restricțiilor și a criteriului utilizat.

D. BUSUIOC

Containere flexibile pentru produse pulverulente

Un sistem larg utilizat în țările dezvoltate la ambalarea, manipularea, depozitarea și expediția produselor pulverulente (dar și pentru semifluide și fluide) îl constituie **containerele flexibile.**

Containerele flexibile pentru produse pulverulente pot fi confecționate din țesături stratificate, nestratificate, impregnate sau cauciucate, materiale sintetice impregnate cu cauciuc sau materiale plastice rezistente la acțiunea diversilor agenți chimici, atmosferici etc.

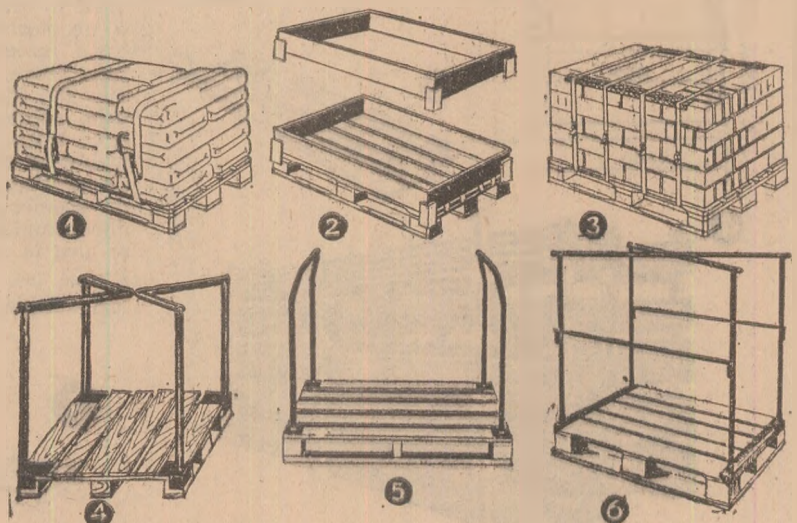
Introducerea lor s-a dovedit un auxiliar de raționalizare eficient, realizîndu-se noi sisteme de manipulare, transport și depozitare. În aceste mijloace se pot ambala, manipula, transporta și depozita : var nestins în granule, praf de sudură, făină de cuarț, furaje, lapte praf, sare, ipsos, oxid de zinc, nisip, ciment pietriș mărgăritar, negru de fum, polietilenă granule etc. De asemenea, se pot transporta materiale lichite ca : hidrocarburi, uleiuri, vin, alcool, acizi și altele.

Materialele transportate în containere flexibile trebuie să prezinte următoarele proprietăți :

IDEI PENTRU DISPOZITIVE DE MICĂ MECANIZARE

DISPOZITIVE AUXILIARE PENTRU PALETE

Paleta clasică de lemn își poate lărgi domeniul de utilizare prin folostrea unor dispozitive auxiliare, destinate menținerii diferitelor încărcături în timpul manipulării, transportului și depozitării : 1 — asigurarea mărfii (de pildă, saci) pe paletă cu ajutorul unor bride întinse cu cîrlige speciale. 2 — paletă cu rame suprapozabile, care realizează pereți de înălțimea dorită ; 3 — asigurarea pachetelor pe paletă cu ajutorul colțarelor de protecție (a) și al bridelor cu „zifăr“ (b) ; țeserea (dispunerea alternată a rîndurilor de pachete) mărește stabilitatea încărcăturii. 4, 5, 6 — diverse tipuri de palete cu montanți.

— insensibilitate la acțiuni mecanice (prin șoc, precum și prin stivuire) în timpul transportului, transbordării sau depozitării;

— să nu prezinte muchii ascuțiți sau colțuri care pot provoca, în timpul transportului, transbordării sau depozitării, deteriorarea sau uzura prematură a materialului din care este confecționat containerul;

— să fie plastice, pentru a permite încărcarea containerului, fără schimbarea formei lui stabilite;

— să nu provoace reacții chimice asupra țesăturii sau a părților metalice acoperitoare.

Remarcăm că în general, materialele pulverulente transportate în containere flexibile se caracterizează prin higroscopicitate și greutate specifică mare.

ELEMENTE ALE EXPERIENȚEI DIN ALTE ȚĂRI

● **R. P. Polonă.** O parte importantă din producția planificată de containere flexibile este destinată industriei lianților. Evoluția prevăzută a volumului de produse ambalate și transportate în acest mod (mii tone, în 1976, respectiv 1980) este următoarea: ciment 290—755; amendamente calcaroase 150—960; var stins 100—350; var măcinat 10—150; ipsos 20—60. Anul viitor se va ajunge, deci, la un total de 2,275 mil. tone. Utilizarea acestui sistem se bazează pe o amplă cercetare efectuată de către Institutul de organizare și mecanizare a construcțiilor. Se utilizează 4 tipuri de țesături:

1 — Galanyl (extensibilitate 18%; rezistență bună la rupere, nesatisfăcătoare la oboseală; ușoară permeabilitate la apă);

2 — PT 1646/1 (extensibilitate 20%; rezistență bună la rupere și oboseală; impermeabilă);

3 — PT 1647/1 (extensibilitate 5%; rezistență bună la oboseală, nesatisfăcătoare la rupere; impermeabilă);

4 — țesături întărite (extensibilitate 2%; rezistență bună la rupere și oboseală; impermeabilă).

Caracteristicile containerelor flexibile realizate din aceste țesături sînt: (1) capacitate 1,9 mc, greutate proprie 20,6 kg, timp de golire 3,5 min; (2) 1,9 mc, 19,9 kg, 2,0 min; (3) 2,4 mc, 21,3 kg, 3,0 min; (4) 1,0 mc, 19,9 kg, 0,5 min.

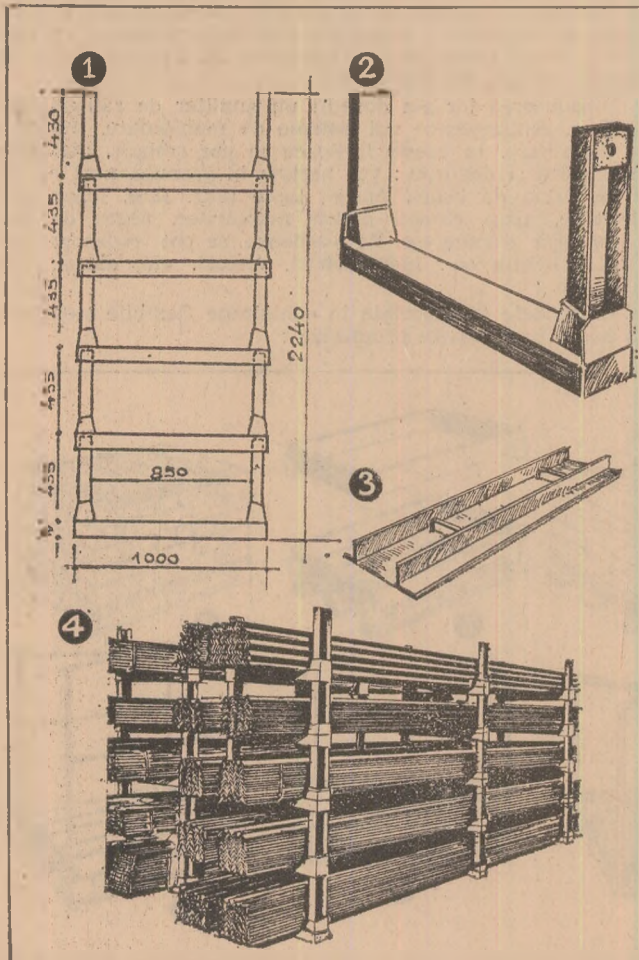
● **R.D. Germană.** Uniunea industriei inului produce:

— containere flexibile din țesătură tricot din fire poliamidice avînd aplicat pe ambele părți cite un strat de PVC:

— pentru produse de mare densitate (operații de transport, transvazare, depozitare cu sau fără paletă), în următoarele tipuri: FB 4 — sarcină utilă 1000 kg, volum 0,4 mc. diametrul cilindrului 860 mm, greutate proprie 9 kg; FB 8 — 1600 kg, 0,75 mc, 1000 mm, 11 kg; FB 10 — 1600 kg, 1,8 mc, 1300 mm, 13 kg;

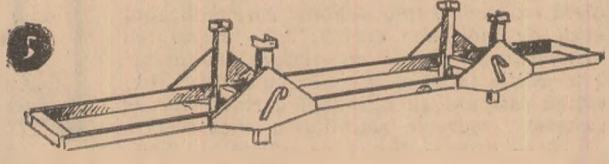
— pentru mărruri în vrac (pulverulente, fulgi, granule, viscoase), în următoarele tipuri: FB 18 — respectiv 2000 kg, 1,8 mc, 1300 mm, 19 kg; FB 23 — 2000 kg, 2,3 mc, 1300 mm, 21 kg.

● **R.F. Germania.** Containerelor flexibile s-au dovedit deosebit de eficiente sub raport economic. Dintr-un studiu rezultă că pentru o încărcătură de 1500 kg, costurile comparative ale ambalajelor pierdute și alte containerelor flexibile (la care se asigură minimum 100 de circuite), în DM, sînt: ambalaj pierdut 45,00:0; cheltuieli pentru umplere 27,00:3,60; cheltuieli pentru încărcare 3,75:3,15; cheltuieli pentru transport 69,55:67,35; cheltuieli pentru descărcare 2,70:1,65; cheltuieli pentru golire 13,50:3,00; transportul retur al containerului gol 0: 4,10; amortizare 0:7,50. Re-

IDEI PENTRU DISPOZITIVE DE MICĂ MECANIZARE PRACTICABILE PENTRU PROFILE LUNGI

O utilizare rațională a spațiului la depozitarea pe înălțime a pieselor de secțiune mică și cu lungimi mari, cum sînt profilele lungi, se poate obține prin folosirea practicabilelor (1), care asigură totodată o sortare rațională și reducerea manipularilor. Practicabilul (2) este realizat din traversă U de 140×60×7 mm (în cazul unor sarcini mai reduse, cum sînt țevile din PVC, se pot folosi profile tip întreprinderea metalurgică Iași, de 120×60×4 sau 80×60×4 mm și 2 montanți U 100×50×6 (respectiv 80×60×4), sudați și ranforșați cu gusee de 4 mm; montanții unui practicabil intră în traversa altuia, realizîndu-se un ansamblu robust și nedeformabil pentru diferite înălțimi de depozitare. În cazul rezemării pe un sol insuficient de rezistent, pentru repartizarea sarcinii se folosește un suport de 300×1000×6 mm (3). Figura (4) prezintă stocarea cornierelor pe 5 nivele, reprezentînd o sarcină de 60 t pe o suprafață de circa 6 mp. Manipularea profilelor se realizează cu ajutorul macaralei cu palonier sau al autoîncărcătorului. Un alt tip de practicabil pentru laminate și alte încărcături lungi, de asemenea suprapozabil, este prezentat în figura (5); dimensiunile și secțiunea elementelor din care se realizează se aleg în funcție de caracteristicile mărfurilor ce se depozitează (se recomandă vopsirea acestor practicabile în culori diferite, după sarcina lor portantă).

zultă, deci, o reducere totală a costurilor de ambalare, încărcare, transport și descărcare a sarcinii de 1500 kg, de 44%.

UN INCEPUT IN APLICAREA SISTEMULUI LA NOI

Se estimează că și în țara noastră aplicarea acestui sistem de ambalare, transport și depozitare, în industriile care realizează produse pulverulente sau granulare, va aduce economii considerabile, prin reducerea consumului de materiale și manoperă.

O experimentare este în curs la Întreprinderea de foraje București. Aceasta folosește, la lucrările pe care le execută, cantități importante de materiale pulverulente: ciment, trass, bentonită, barită, humă, pietriș, nisip ș.a., care de la diferiți furnizori sînt transportate, direct sau prin depozitul central din București, la numeroasele lozuri și puncte de lucru din țară, fiind ambalate în saci de hîrtie sau de poli-tilenă. Sistemul implică un mare consum de materiale energointensive, întrucît sacii nu mai pot fi recuperați. De asemenea, manipularile succesive făcîndu-se manual, sac cu sac, solicită efort fizic greu și influențează negativ productivitatea muncii.

Un studiu de principiu și încercările făcute au demonstrat utilitatea folosirii la această unitate a containerelor flexibile pliabile, pentru ambalarea, manipularea, depozitarea temporară și expediția produselor pulverulente.

Containerele sînt confecționate la Combinatul de articole tehnice din cauciuc — Pitești, din țesături și fibre poliesterice, cauciucate. Se produc mai multe tipuri cu capacități de 0,25 — 0,75, 1,00 — 1,50 — 2,00 — 3,00 mc, în funcție de produsul pulverulent ce trebuie ambalat și de cantitatea optimă de transport (încărcătura variază între 500 și 4000 kg).

Containerele se încarcă pe la partea superioară, printr-o gură tip valvă și se descarcă printr-un orificiu situat la partea inferioară.

AVANTAJE

Cu prilejul experimentării s-au evidențiat multiple avantaje ale containerelor flexibile din fibre poliesterice, cauciucate:

- sînt ignifuge și hidrofuge, ceea ce permite utilizarea lor în orice condiții atmosferice, fără a periclita integritatea și caracteristicile tehnice ale produselor ambalate;
- se refolosec la peste 100 de circuite, aducînd mari economii de hîrtie și poli-tilenă;
- permit și chiar implică un înalt grad de mecanizare a operațiilor de umplere, manipulare, transport, depozitare și descărcare, eliminînd munca manuală;
- pot fi depozitate pe suprafețe reduse, chiar în aer liber, fără amenajări costisitoare;
- reduc durata operațiilor de încărcare — descărcare — depozitare;
- exclud pierderile de produse;
- în stare goală și pliate ocupă un spațiu foarte redus (circa 30% din volumul lor în stare încărcată);
- returnare lesnicioasă de la consumator la furnizor.

Calculule de eficiență economică arată o reducere a cheltuielilor pe tona de material, în comparație cu ambalarea în saci, de 71% la ciment, 77% la chimicale, 68% la nisip ș.a.

Este necesar ca printr-o strînsă colaborare între producătorii și utilizatorii de materiale — și cu concursul combinatului piteștean — să se dezvolte rapid utilizarea containerelor flexibile, valorificîndu-se cit mai larg eficiența pe care ele o prezintă.

Vasile NEACȘU

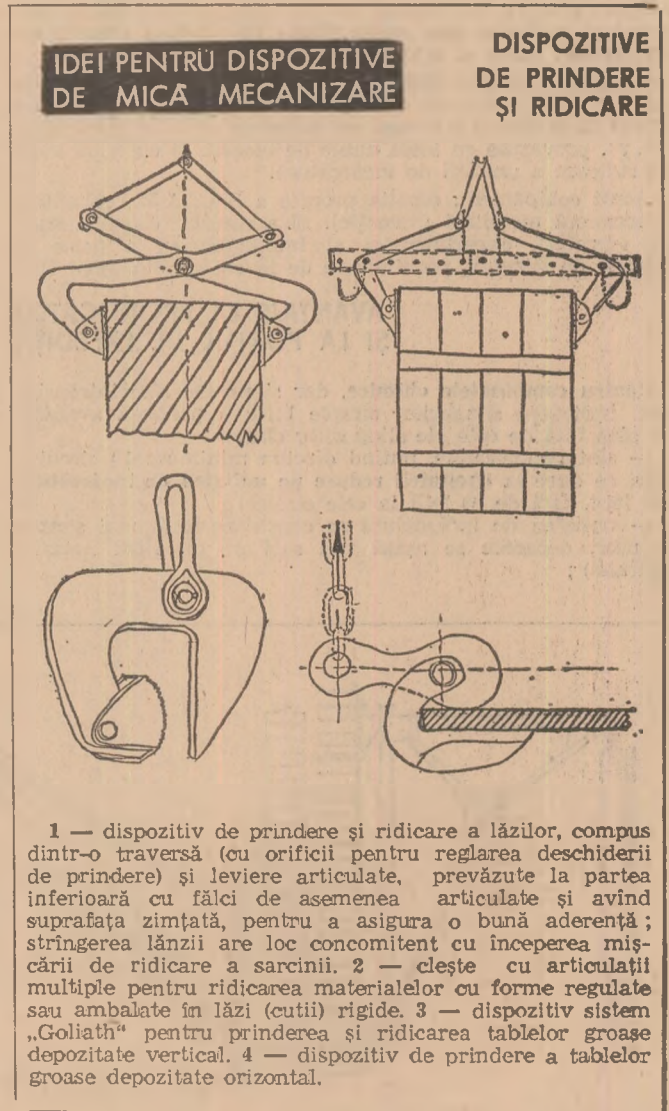
O tehnologie avansată în sistemul de expediere a ingrășămintelor chimice

Ingrășămintele chimice se numără printre produsele românești tot mai mult solicitate la export. Volumul important al livrărilor impune o mecanizare avansată a operațiilor de manipulare, încărcare, descărcare, transport și depozitare.

Pentru modernizarea sistemului de expediere, S.S.C.A.M. a studiat posibilitatea introducerii, la combinatele producătoare, a dispozitivelor de încărcare a ingrășămintelor în mijloacele de transport, prin paletizare, parchetizare cu inslinguire, containerizare și transcontainerizare.

SLINGUL : SOLUȚII CLASICE ȘI O CREAȚIE ORIGINALĂ ROMÂNEASCĂ

Descărcarea mecanizată a vagoanelor și încărcarea mecanizată a navelor presupun folosirea unor mijloace de grupare a produselor în unități de încărcătură. Un astfel de echipament modern îl constituie „slingul” (sling = chingă, în limba engleză), o rețea confecționată din chingi țesute din fibre sintetice sau alte materiale. Slingurile permit: constituirea unităților de încărcătură cu produse în stare diferită (pulverulente, granulare), ambalate în diverse moduri (saci, cutii etc.); manipularea mecanizată a unităților de încărcătură; încărcarea-descărcarea mecanizată a vagoanelor C.F. și a altor mijloace de transport (trailere, remorci etc.); modularea (în vederea folosirii raționale, la maximum a capacității mijlocului de transport); încărcarea mecanizată a navelor cu unități de încărcătură (cu una, două sau patru unități de încărcătură concomitent). Ca urmare, pe lîngă creșterea productivității muncii, se obțin

sporirea graudului de folosire a mijloacelor de transport și a capacității macaralelor de cheu, reducerea timpului de staționare a navelor în port (deci, a contrastaliilor).

Există mai multe tipuri constructive de slinguri, cu diverse capacități nominale, grupate în două categorii :

— **slinguri clasice**, cu capacitatea variind de la câteva sute de kilograme la două tone ;

— **slinguri simple** (mono și bifilare), cu capacitatea de 1000 kg.

Slingul clasic are (desfăcut) forma unui trifoi cu patru foi, avind la mijloc, ca bază, un patruleter confecționat dintr-o bucată continuă de chingă. Este prevăzut cu patru urechi de agățare. Unitatea de încărcătură se constituie după sistemul „șesut” (două rinduri consecutive nu se așază la fel, ci opuse, aranjamentul fiind simetric pentru rindurile pare și cele impare).

Avantajele slingurilor clasice, care le permit să fie folosite și în alte ramuri ale economiei naționale, sînt: se simplifică operațiile de manipulare, depozitare și încărcare; se reduce timpul de lucru pe operație; se diminuează riscul de deteriorare a sacilor încărcăți cu produse. Apar însă și unele dezavantaje, printre care: este necesară muncă manuală la constituirea unității de încărcătură; necesită investiții pentru dotări cu utilaje la încărcarea vagoanelor și pentru spații tehnologice suplimentare.

Pentru eliminarea acestor dezavantaje și pentru stabilirea unor soluții care să permită constituirea unităților de încărcătură direct în vagonul de tip Fods, S.S.C.A.M. a conceput și proiectat mai multe tipuri de slinguri simple, recuperabile, mono și bifilare.

Slingurile simple bifilare, de formă ovală, confecționate dintr-o singură bucată continuă, au o chingă de distanțare (baza) la mijloc și o chingă de stringere cusută independent în „y”, prevăzute cu inele duble de blocare și cu două inele de ridicare a unității de încărcătură.

Acest echipament, creația proprie a S.S.C.A.M., constituie o premieră mondială (inventie). El a rezultat din numeroase cercetări, experimentări și îmbunătățirea a peste 10 modele de slinguri, pornindu-se de la cel simplu monofilar.

AVANTAJE LA PRODUCĂTOR ȘI LA PORTUL DE EXPEDIȚIE

Pentru combinatele chimice, dar și pentru alte întreprinderi utilizarea slingurilor simple bifilare prezintă avantaje în plus față de cele ale slingurilor clasice :

— sînt recuperabile, putînd efectua minimum 10 circuite, ceea ce duce la **cheltuieli reduse pe unitatea de încărcătură** (21 lei/t, față de 33 lei/t la cele clasice) ;

— unitatea de încărcătură se constituie mult mai simplu și ușor, deoarece se așază trei saci pe un rind, neșesuți (paralel) ;

— la încărcarea vagoanelor descoperite nu sînt necesare utilaje speciale (macarale, grinzi rulante etc.). Acest avantaj este esențial pentru combinatele chimice, avînd în vedere că: **nu e nevoie de investiții suplimentare**; se folosesc mașinile de încărcat vagoane, deja existente; crește productivitatea muncii la constituirea unității de încărcătură; nu este afectat cu nimic actualul sistem de expediție pe care-l folosesc combinatele ;

— modularea vagonului de tip Fods cu unități de încărcătură este perfectă atît pe lungime, pe lățime, cît și pe înălțime, crescînd gradul de folosire a capacității vagonului, de la 51 t (în cazul slingurilor clasice) la 58 t — deci, **reducerea numărului necesar de vagoane pentru transportul aceleiași cantități de îngrășăminte** ;

— se elimină complet folosirea paletelor de uz general la încărcarea vagoanelor ;

— numărul de operații cu unități de încărcătură se reduce la 4, în comparație cu 7 operații în cazul slingurilor clasice.

În port, la descărcarea vagoanelor, slingul bifilar prezintă următoarele avantaje față de situația actuală :

— reducerea timpului de descărcare a vagoanelor de la 3 ore 20 minute la 2 ore 10 minute/vagon, deci micșorarea duratei de imobilizare a acestora ;

— reducerea formației de lucru la descărcare de la 6 muncitori la 1 muncitor/vagon și eliminarea completă a efortului fizic al muncitorilor portuari (docheri) ;

— ridicarea gradului de folosire a capacității macaralelor de cheu, prin posibilitatea descărcării concomitente a 2 sau 4 unități de încărcătură ;

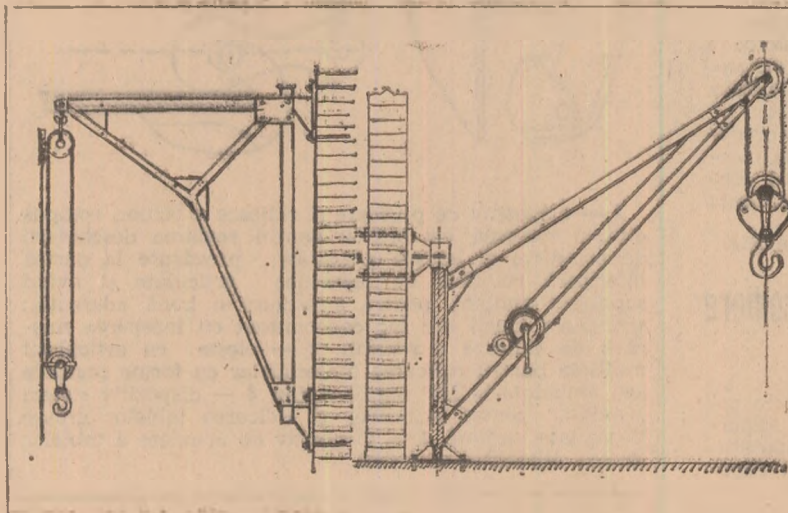
— eliminarea completă, la descărcarea vagoanelor, a folosirii paletelor portuare (care sînt astfel eliberate pentru alte tipuri de produse) ;

— reducerea timpului de încărcare a navelor cu unități de încărcătură în slinguri, deci evitarea plății de contrastalii.

Calculule făcute în urma experimentărilor au arătat că **productivitatea muncii pe muncitor în port a crescut de la 1,3 t/h la 3,3 t/h.**

Avînd în vedere rezultatele obținute în urma experimentărilor, avantajele ce rezultă pentru combinatele chimice și pentru portul Constanța prin introducerea acestui sistem modern de manipulare, precum și concluziile desprinse din încărcarea-descărcarea unui tren cu peste 1000 tone nete de îngrășăminte chimice de la „Azomureș”, **Ministerul Industriei Chimice a luat hotărîrea să generalizeze imediat utilizarea slingurilor simple bifilare, de tip recuperabil, în care scop au fost comandate cca. 100.000 buc. la Filatura de in și cînepe Fălticeni.**

Ion FILIP
Paula GEORGESCU

IDEI PENTRU DISPOZITIVE DE MICĂ MECANIZARE

MACARALE DE ÎNCĂRCARE LA PUNCT FIX

Stînga — macara de perete (ancorată în perete la partea inferioară și cea superioară), cu braț mobil, foarte utilă la încărcarea autocamioanelor în zona de expediție, în punctele stabilite prin studiul tehnologic al depozitelor. Dreapta — macara tip „semiperete” (ancorată în perete la partea superioară și rezemată pe sol la partea inferioară), cu aceleași utilizări. De o construcție simplă, ea poate ridica sarcini de maximum 2 t, cu ajutorul unui scripete diferențial, trôliu sau electropalan.

Raft mobil pentru depozitarea materialelor

La Baza județeană de aprovizionare tehnico-materială Prahova, din Flotești, a fost propus pentru experimentare un **dispozitiv mobil de depozitare** care să înlocuiască actualele rafturi fixe, folosite pentru păstrarea materialelor mărunte, de mare diversitate (piese de schimb auto, scule, organe de asamblare etc.), economisind timp la aprovizionarea depozitului și la livrarea către beneficiari, reducând consumul de energie și de muncă.

În cazul depozitelor clasice de piese măsurate, recepția, stocarea, formarea comenzilor și livrarea materialelor se pot realiza numai manual, folosindu-se scară de acces, căruicioare cu container de colectare sau electrostivuitoare cu om purtat. Pentru a constitui, de pildă, o comandă compusă din 20 de repere, unui om îi sînt necesare, în medie, 20 de minute, revenind deci un minut pentru un reper.

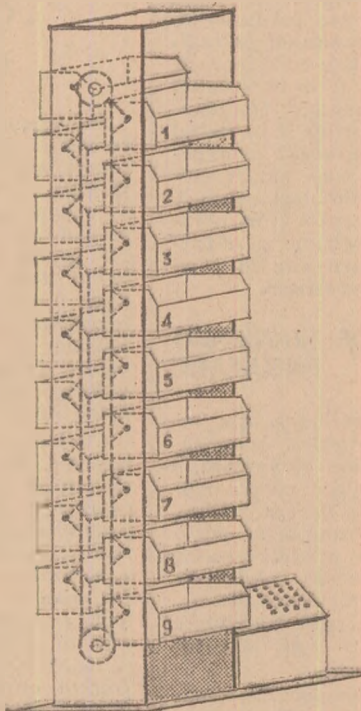
Principiul pe care se bazează noul dispozitiv este acela de a înlocui deplasările personalului specializat pentru colectarea materialelor solicitate de beneficiari de pe polițele rafturilor, cu **deplasarea materialelor solicitate, în zona de prelucrare, de unde sînt grupate și transmise la secția de formare a comenzilor complexe**; rezultă, de aici, reducerea numărului de operații.

Raftul mobil are forma unui turn metalic compus din doi stâlpi laterali de rezistență, rigidizați cu zăbrele, traverses și contravînturi, formînd un ansamblu cu secțiunea de 1,48x2,0 m și înălțimea de 10 m. Depozitarea pe verticală se face pe un număr de polițe (bene) mobile, fixate la un pas constant pe două ramuri de lanț acționate de două perechi de roți stelate.

Grupul de acționare se compune dintr-un motor electric (3 kW; 750 rot./minut) și un arbore cu reductor, care transmite mișcarea la arborele de acționare al sistemului de lanțuri și bene, printr-un cuplaj cu flanșă. Motorul este comandat de la un tablou cu 26 de contactoare înseriate cu 26 de limitatori de cursă și frînă cu electromagnet. Grupul de acționare este protejat de carcasă metalică pe care se află fixat și tabloul de comandă.

Benele se fixează articulată prin rulmenți radiali, ceea ce le permite ca la trecerea peste roțile cu lanț să-și păstreze poziția verticală. Rola de ghidare urmărește un canal de ghidare executat pe latura interioară a stîlpilor de rezistență.

Acționarea contactorului ce poartă numărul benei dorite supune benea la o deplasare (urcare sau coborire, în funcție de distanța minimă) la masa de descărcare (încărcare); odată ajunsă în acest loc, se acționează automat limitatorul fine de cursă corespunzător, care comandă simultan oprirea motorului și electromagnetul frinei, realizînd astfel oprirea benei dorite în fața gestionarului, care poate alege direct piesa solicitată.

Rezemarea elevatorului pe sol se realizează prin intermediul unei plăci metalice cu 4 șuruburi sau pe o fundație din beton de rezistență.

Cadruul rafturilor mobile este prevăzut cu capace laterale din tablă; în față și în spate, de sus pînă la 2 m de la sol, este fixată plasă de sîrmă.

Încărcarea utilă pe o „baterie” de rafturi mobile este de 7,8 tone; la o suprafață ocupată de 5 mp, turnul asigură o suprafață utilă de depozitare de 40 mp.

AVANTAJELE DISPOZITIVULUI

- Se folosesc spațiile de depozitare pe verticală, iar manipularea necesită minimum de timp și energie.

- Orice piesă depozitată poate fi luată din raft prin aducerea acestuia în fața gestionarului, comenzile electrice făcînd ca raftul chemat să ajungă pe drumul cel mai scurt.

- Timpul de colectare a reperelor pentru o comandă se reduce considerabil.

- Piesele pot fi așezate în raft fie individual (bucată cu bucată), fie mai multe odată, în pachete sau minicontainere.

- Pe același raft (benă) se pot depozita mai multe sortimente, folosindu-se pereți despărțitori mobili.

- Pot fi cuplate pînă la 5—6 baterii de rafturi, în serie, cu acționare independentă de la un motor unic și un tablou de comandă unic, la capătul liniei formate.

- Evidența pieselor stocate se realizează centralizat pe fișe speciale (indicînd încărcarea fiecărui raft) care se păstrează la tabloul de comandă.

- Alimentarea rafturilor mobile se face, de asemenea, cu ușurință, folosindu-se fișele de raft numerotate.

- Depozitarea în aceste rafturi mobile înlesnește realizarea la timp, pe baza comenzilor anticipate, a stocurilor-tampon pentru unitățile beneficiare, livrarea mărfurilor putîndu-se face mult mai rapid.

- În cazul întreruperii accidentale a alimentării cu energie electrică, benele pot fi acționate și manual, pentru a fi aduse în poziția necesară.

- Se îmbunătățesc condițiile de lucru, se evită accidentele de muncă.

- Sistemul de rafturi descris nu mai necesită alte utilaje de ridicare sau coborire, consumatoare de energie, ci numai un cărucior colector; în cazul unor volume mai importante și unor solicitări frecvente, se pot folosi benzi transportoare orizontale, mobile.

- Întreținerea rafturilor mobile este foarte simplă, neîfiind necesar personal de calificare superioară.

- Spațiul ocupat de rafturile mobile, pentru aceeași încărcătură, este cu 50% mai redus decît în cazul rafturilor fixe.

- Sistemul poate fi aplicat și în construcții existente, crescînd gradul de încărcare pe unitatea de suprafață.

- Se simplifică efectuarea inventarierii.

- Trecerea pe calculator a evidenței gestiunii depozitului devine mai eficientă și mai ușor de realizat.

Chiar comparat cu depozitele dotate cu translatoare elevatorice, sistemul de rafturi mobile este superior din punctul de vedere al costurilor și al productivității. El poate fi utilizat nu numai la depozitele teritoriale ce servesc mai multe unități, ci și în cadrul întreprinderilor care utilizează în procesul de producție un număr mare de repere mărunte.

Mihai FOCȘENEANU

NOUTAȚI DE PESTE HOTARE ◊ NOUTAȚI DE PESTE HOTARE

PALETIZARE... FĂRĂ PALETE

Paletizarea s-a impus, între sistemele de manipulare-depozitare, prin avantajele multiple. Dar uneori ea antrenează cheltuieli importante — pentru achiziționarea (confecționarea) paletelor, întreținerea-repararea-innoirea parcului, ca și pentru manipularea, ambalarea și transportul paletelor. (La o firmă franceză ce utilizează un parc de 70 mii de palete, cheltuielile anuale pentru gestiunea acestuia ating 1,5 milioane de franci.) În plus, nu sînt neglijabile dificultățile legate de greutatea proprie a paletelor, de spațiul necesar depozitării acestora. Adăugînd lipsa unei standardizări dimensionale (în Franța, 30% din fabrici folosesc palete de 800×1200 mm, 30% — de 1000×1200 mm, 10% — 1100×1100 mm și 1300×1400 mm, 30% — diverse alte formate), înțelegem de ce specialiștii în logistică acordă, în ultimul timp, o atenție deosebită rezolvării acestor probleme.

Iată cîteva dintre soluțiile experimentale.

● Constituirea de unități de încărcătură — pentru produse în saci (ciment, îngrășăminte, var măcinat ș.a.) sau în ambalaje de carton așezate judicios — la care suportul este înlocuit prin ambalarea în folie retractilă, ce dă încărcăturii stabilitatea necesară. Pentru ciment, de pildă, se formează încărcături de 2,2 t, care se așază cîte 2 pe platforma unui camion de 5 t. Costul este mult inferior celui al paletelor.

● Balotare — de exemplu, pentru plăci și blocuri de beton ușor (se aplică și la noi, în cazul produselor din beton celular autoclavizat), mărfuri ambalate în carton etc. Ca și în cazul unităților de încărcătură ambalate în folie, este necesar ca beneficiarii produselor să fie dotați cu echipament de descărcare-manipulare adecvat.

● Paletizare pe foi de carton sau de plastic (cu 8, respectiv 24 de reutilizări). Folosind, atît la expeditor cît și la destinatar, cărucioare elevatoare cu echipament special, o încărcătură de 20 t poate fi realizată de către un singur om, în 30—55 min. Se reduce gabaritul și greutatea, iar cheltuielile sînt cu 50—80% mai mici decît în cazul paletizării. Aplicat larg în S.U.A., sistemul se extinde în Italia și alte țări.

● Cărucioare elevatoare echipate cu clești laterali, pentru produse de gabarit relativ mare — televizoare masini de spălat etc. În loc de 6 televizoare pe o paletă, căruciorul manipulează dintr-odată 12 bucăți. La depo-

zitele din Paris ale firmei Philips, care utilizează 20 de mii de palete, introducerea acestui sistem — însoțită de specializarea magaziiilor pe tipuri omogene de produse — a redus cu 25% suprafața ocupată și cu 17% cheltuielile de depozitare și manipulare.

PALETE-CONTAINER

În 30 de secunde, fără a folosi organe de asamblare sau vreo sculă, paletele de lemn pot fi transformate în containere prin montarea unor colivii speciale din țevi și profile metalice, tratate anticoroziv. Ansamblul astfel format asigură ciclul complet, de la secția de expediție a fabricii pînă la livrarea la beneficiar, trecînd prin toate stadiile intermediare de depozitare, manipulare, transport. Sistemul, avantajos pentru diverse produse neambalate, permite depozitarea pe înălțime a pînă la 5 palete-container de o tonă, eliberînd astfel o importantă suprafață la sol. Demontate, containerele ocupă un volum redus și gabaritul lor mic înlesnește returnarea la expeditor; paletele respective pot fi utilizate și separat, în tehnologia clasică. Economii ce se realizează prin reducerea consumului de manoperă și prin suprimarea preambalării duc la o amortizare rapidă a investiției.

INSTALAȚII DE TRANSPORT PNEUMATIC

În numeroase întreprinderi din industria chimică, siderurgică, a cimentului, a maselor plastice, alimentară, a tutunului etc. se recurge pentru manipulara materialelor în vrac (fibre, granule, pulberi), la transportul pneumatic, avantajos prin posibilitatea de automatizare, de a monta conductele sub plafon (decî de a nu ocupa din suprafața de producție), prin întreținere lesnicioasă, costuri de exploatare reduse, securitatea muncii.

La proiectarea sistemelor de transport pneumatic în funcție de aptitudinea la fluidizare a materialului de transportat (masa volumetrică, umiditatea, compresibilitatea, unghiul taluzului de curgere și de alunecare) se calculează presiunea de funcționare, concentrația de transport (kg de material/kg de aer), debitul (t/h) și lungimea echivalentă a conductelor (considerînd teoretic conducte drepte și orizontale, cu pierdere minimă de sarcină). În funcție de aceste date se alege unul din cele 4 tipuri de instalații:

— cu vid (presiune 0,2—0,6 bar, lungime echivalentă 10—400 m, debit pînă la 300 t/h) aspirația fiind uneori combinată cu refularea, utilizînd în locul pompei de vid, un ventilator :

— cu presiune joasă (0,9—1,1 bar, 20—100 m, max. 10 t/h), folosind aspirația, refularea sau ambele ;

— cu presiune medie (1,5—2 bar, 30—400 m, max. 50 t/h) ;

— cu presiune înaltă (3—7 bar), obținută cu ajutorul unui compresor. În S.U.A., o astfel de instalație într-o fabrică de ciment realizează, printr-o tubulatură cu diametrul de 500 mm și lungimea de 2200 m, un debit de 30 t/h. Instalații cu presiune ridicată sînt utilizate și la cuptoarele electrice din oțelării, unde adausurile sînt injectate la suprafața băii metalice cu ajutorul unor lănci alimentate prin conducte de la silozuri.

CALAREA PRODUSELOR ÎN AMBALAJE PRIN INJECTAREA DE SPUMA

Pulverizînd, cu ajutorul unui pistol cu aer comprimat, un amestec de izocianat polimerizat, rășină poliuretanică și solvent, se obține o spumă care în 3 secunde începe să expandeze, în 15 secunde își mărește volumul de 100—140 de ori față de cel al amestecului lichid, după 15 minute atinge 90%, iar după 5 ore 100% din calitățile sale de rezistență și elasticitate. Solventul, catalizator al reacției, produce și o degajare de căldură (peste 100° C) care vulcanizează spuma pe măsura formării sale.

Cu tot prețul încă ridicat al componentilor, spuma de poliuretan injectată cîștigă teren ca material pentru calarea produselor (aparate, mașini, instrumente, piese) în lăzi din lemn sau cutii din carton. Mai întîi se pulverizează spumă pe fundul ambalajului, apoi se așterne o folie de poliethilenă, se așază obiectul de ambalat, care este îmbrăcat într-o altă folie, se injectează iar spumă și se pune capacul. Durata operației : 2 minute. Mărindu-și volumul, spuma umple complet cutia, îmbrăcînd perfect obiectul pe care — fiind semirigidă — îl menține în poziție fixă.

Operațiile de ambalare executate în acest mod necesită unele măsuri de protecția muncii și de prevenire a incendiilor.

Redactor coordonator :
Dorin CONSTANTINESCU

Funcționarea Consiliului oamenilor muncii și biroului executiv

O caracteristică de ordin general: modul de funcționare al C.O.M. și biroului executiv este reglementat de lege în chip asemănător atât la centrale cât și la întreprinderi și unitățile competente fără personalitate juridică.

Consiliul oamenilor muncii și biroul executiv fiind organe colegiale nu pot funcționa decât în ședințe de lucru organizate, membrii acestora nu pot acționa și hotărî fiecare în mod separat chiar dacă prin însumarea hotărîrilor respective s-ar realiza ovorumul legal de voturi.

Activitatea consiliului oamenilor muncii și a biroului executiv se desfășoară planificat. În acest scop se întocmește un plan tematic anual care va cuprinde problemele majore ce urmează a fi dezbătute și soluționate. Planul tematic anual se supune aprobării C.O.M. Odată aprobat, planul devine obligatoriu. În cazuri justificate planul tematic poate fi modificat și îmbunătățit, operațiune ce este tot de competența C.O.M. conform principiului simetriei actelor juridice, potrivit căruia, în baza unor dispoziții legale contrarii, organul care aprobă un act are și calitatea de a-l modifica sau revoca.

Pe baza planului tematic aprobat se întocmesc planuri de muncă trimestriale, cuprinzând problemele ce vor fi incluse pe ordinea de zi a fiecărei ședințe. În cazul apariției unor chestiuni urgente, care nu au putut fi prevăzute, ele vor fi incluse în ordinea de zi.

Materialele ce urmează a fi discutate se transmit membrilor C.O.M. cu cel puțin două zile înainte de data ședinței, pentru a fi studiate temeinic.

Materialele supuse dezbaterii (studii, proiecte, analize, programe), vor cuprinde o prezentare succintă și clară (eventualele date documentare fiind cuprinse în anexele), precum și propuneri sau măsuri concrete, termenele de soluționare și persoanele care vor urmări și răspunde de executarea hotărîrii.

Reprezentanții oamenilor muncii în C.O.M. (adică cei aleși de adunarea generală) pot consulta membrii colectivului care i-au ales, asupra oricărei probleme aflate pe ordinea de zi, solicitînd opinia acestora asupra materialelor ce vor fi discutate.

Pentru analiza unor probleme de mare complexitate sau care interesează întreaga activitate a unității, precum și pentru elaborarea unor propuneri de rezolvare a acestora, organele de conducere colectivă pot constitui grupe de lucru cuprinzînd specialiști din cadrul unității și din afara sa; pentru aceștia din urmă fiind necesar acordul conducerii unității din care fac parte.

Ședințele de lucru ale C.O.M. au loc odată pe lună, iar cele ale biroului executiv decadal.

Ele pot avea loc și ori de cîte ori este nevoie, la inițiativa președintelui, prim-vicepreședintelui sau la cererea a cel puțin o treime din numărul membrilor (art. 55 din final din lege și art. 51 din regulament). În acest din urmă caz, solicitările de convocare a ședinței vor fi adresate președintelui sau prim-vicepreședintelui. Legea nu precizează dacă este necesară forma scrisă, dar deoarece prevede un număr minimal necesar de cereri este recomandabil a fi formulate în scris, spre a se putea dovedi eventual că cerința legii a fost îndeplinită.

Consiliul oamenilor muncii și biroul său executiv își desfășoară activitatea în prezența a cel puțin două treimi din numărul membrilor (art. 54 alin. 1 din lege).

La ședințele C.O.M. și biroului executiv pot fi invitați delegați ai organelor centrale, ai băncilor, unităților de cercetare-proiectare etc. interesate în examinarea problemelor puse în discuție; de asemenea, pot fi invitați specialiști din unitate sau din afara acesteia, în funcție de specificul problemelor puse în discuție. Pot fi invitați și muncitorii, maiștrii, etc. din unitate sau din afara acesteia.

Invitarea tuturor acestor persoane cade în sarcina directorului unității — prim-vicepreședinte al C.O.M.

La ședințele consiliului oamenilor muncii din întreprindere va participa un reprezentant al C.O.M. al centralei sau al organului căruia îi este subordonată întreprinderea.

În afara acestor reprezentanți sus menționați, la anumite ședințe ale C.O.M. mai iau parte tot în calitate de participanți:

— șeful compartimentului de control financiar intern, cînd se dezbate probleme economico-financiare și de apărare a integrității avutului obștesc, astfel cum prevede art. 23 din Legea nr. 5/1970;

— delegatul Ministerului Finanțelor, cînd se analizează probleme economico-financiare sau de apărare a proprietății socialiste, în baza art. 28 lit. j din Legea nr. 5/1970.

Invitarea ambilor este obligatorie. Șeful C.F.I. participă de drept la ședințele respective; participarea delegatului MF este facultativă.

La ședințele biroului executiv participă, de regulă, secretarul organizației de partid.

La dezbaterile principalelor probleme privind realizarea sarcinilor economice, precum și la cele care privesc

drepturi și obligații ale oamenilor muncii, participă președintele comitetului sindicatului, secretarul organizației U.T.C. și președintele comisiei de femei.

Nici invitații și nici participanții nu au drept de vot, nu participă la deliberare și nu iau hotărîri. Ei pot face comunicări, propuneri sau da unele sugestii.

De asemenea prezența lor nu va fi luată în calcul pentru împlinirea ovorumului cerut de lege.

Conducerea ședințelor de lucru ale C.O.M. și biroului executiv revine președintelui organului respectiv. În situații excepționale, în cazul absenței președintelui, ședințele C.O.M. vor fi conduse de prim-vicepreședinte, iar ale biroului executiv de un membru desemnat de președinte.

Lucrările de secretariat ale C.O.M. și biroului executiv se țin de șeful compartimentului de planificare sau financiar din unitate sau de o altă persoană din aceste compartimente desemnată de biroul executiv.

Ședințele de lucru încep cu o informare asupra îndeplinirii sarcinilor stabilite în ședința anterioară. În cursul ședinței membrii organelor de conducere colectivă pot pune întrebări directorului sau altor membrii asupra activității desfășurate de aceștia în legătură cu problemele supuse dezbaterii și pot prezenta orice aspecte referitoare la cele aflate în discuție.

De asemenea, persoanele invitate la ședință precum și participanții își pot prezenta părerile lor asupra tuturor problemelor aflate pe ordinea de zi sau asupra celor în legătură cu care au fost invitate.

Președintele ședinței supune votului pentru fiecare problemă analizată, propunerile care necesită adoptarea unei decizii de către C.O.M. sau biroul executiv.

Organele de conducere colectivă adoptă hotărîri, cu votul a cel puțin jumătate plus unu din numărul membrilor ce-l compun (art. 54 alin. 1 din lege și art. 57 alin. 2 din regulament).

În cazul în care președintele sau prim-vicepreședintele C.O.M. au păreri diferite față de majoritatea membrilor consiliului, problema asupra căreia nu s-a realizat un acord se supune organului colectiv de conducere din unitatea ierarhic superioară spre a decide.

În caz de divergență între președinte și majoritatea membrilor biroului executiv, problema asupra căreia nu s-a realizat un acord se supune C.O.M. din unitate pentru a decide.

În acest scop se va înainta organului ierarhic superior sau C.O.M. din unitate, după caz, dosarul lucrării în legătură cu care s-au format divergențele, împreună cu un extras din procesul verbal al ședinței și dacă este necesar cu punctul de vedere al președintelui sau prim-vicepreședintelui care au formulat divergențele, consem-

nat în scris de acesta, cu motivarea opiniei sale.

După ce organul ierarhic superior sau C.O.M. soluționează divergența cu care a fost sesizat și comunică decizia adoptată, președinții organelor de conducere colectivă se vor îngriji să o aducă la cunoștința membrilor acestora, la prima ședință fiind pusă conștient în executare.

Hotărârile C.O.M. și ale biroului executiv se consemnează în scris. Persoana însărcinată cu lucrările de secretariat sau C.O.M. soluționează divergența cu care a fost sesizat și comunică decizia adoptată, președinții organelor de conducere colectivă se vor îngriji să o aducă la cunoștința membrilor acestora, la prima ședință fiind pusă conștient în executare.

Hotărârile C.O.M. și ale biroului executiv se consemnează în scris. Persoana însărcinată cu lucrările de secretariat va comunica fiecărui membru al C.O.M. și biroului executiv în același termen de două zile, un extras cu hotărârile adoptate, termenele și responsabilitățile stabilite.

Hotărârile C.O.M. și ale biroului executiv care angajează cheltuieli materiale și bănești se comunică celor interesați, sub semnătura directorului, nu numai membrilor organelor de conducere colectivă.

Pentru ca oamenii muncii să ia cunoștință de lucrările organelor de conducere colectivă, biroul executiv va lua măsuri de a înființa în unitate panouri cu informații referitoare la hotărârile adoptate de C.O.M.

Art. 64 din Regulament prevede că în cazul în care întreprinderii i se aplică, potrivit legii, regimul special de supraveghere economico-financiară, activitatea C.O.M. se suspendă. După cum vom arăta, suspendarea este parțială, unele atribuții urmând a le exercita în continuare. Conducerea întreprinderii se exercită în acest caz și de consiliul de supraveghere economico-financiară, alcătuit potrivit dispozițiilor legale în vigoare.

Instituirea regimului special de supraveghere economico-financiară a activității unității poate avea loc, potrivit prevederilor art. 69 din Legea nr. 9/1972 (modificată și completată) numai dacă sînt îndeplinite condițiile următoare :

— aplicarea măsurilor prevăzute de art. 65—68 din aceeași lege, nu au dus la redresarea activității economico-financiare a unității ;

— s-au constatat abateri grave de la normele de gospodărire a fondurilor. Acest regim se instituie potrivit art. 27 alin. 4 din lege și în cazul în care unitățile economice nu-și acoperă cheltuielile din venituri proprii, altele decât cele prevăzute în art. 27 alin. 2 din Legea nr. 9/1972.

Pe durata regimului special de supraveghere economico-financiară se instituie un consiliu de supraveghere economico-financiară a activității întreprinderii, format din împuterniciți ai

unităților prevăzute de art. 69 alin. 3 din legea citată, precum și din reprezentanți ai consiliului oamenilor muncii din unitatea respectivă.

În conformitate cu prevederile art. 70 alin. 1 și alin. 3 din citata lege, consiliul de supraveghere economico-financiară analizează cauzele activității necorespunzătoare a întreprinderii și stabilește măsuri de redresare care sînt obligatorii pentru conducerea acesteia, consiliul oamenilor muncii avînd obligația de a le aduce la îndeplinire, în totalitate.

În astfel de situații, în baza art. 70 alin. 4 din lege, consiliul oamenilor muncii împreună cu consiliul de supraveghere economico-financiară poartă răspunderea pentru redresarea situației economico-financiare a unității. Din dispozițiile cuprinse în art. 70 alin. 3 și 4 al Legii nr. 9/1972, rezultă deci că activitatea consiliului oamenilor muncii este suspendată numai parțial.

În legătură cu prevederile care reglementează funcționarea C.O.M. și a biroului executiv, se nasc unele întrebări ce impun convenite precizări.

● Așa cum s-a învederat, art. 54 alin. 1 din lege prevede că organele de conducere colectivă își desfășoară activitatea în prezența a cel puțin 2/3 din numărul membrilor și adoptă hotărâri cu votul a cel puțin jumătate plus unu din numărul membrilor care-l compun. Ambele condiții se referă la numărul total al membrilor și au caracter cumulativ. Neîndeplinirea acestor două cerințe imperative atrage nulitatea oricărei hotărâri. Ce se înțelege atunci cînd, deși hotărârea a fost adoptată cu majoritatea legală (jumătate plus unu din membri), totuși nu a fost atins cvorumul necesar de 2/3 de membri prezenți din totalul celor ce compun organul ? Deși hotărârea a fost adoptată cu numărul legal de voturi și deci chiar dacă toți membrii ce au lipsit pînă la completarea numărului de prezențe cerut de lege ar fi votat împotriva, întrînd astfel majoritatea legală totuși — în opinia noastră — hotărârea rămîne nelegală pentru că, în primul rînd este luată cu încălcarea unei dispoziții legale imperative, iar apoi, pentru că pîntre cei absenți s-ar putea afla prim-vicepreședinții a cărui vot negativ ar fi determinat o divergență și deci un obstacol legal în adoptarea unei decizii. Ar fi posibil, de asemenea, ca opinia unor membri absenți să fi fost contrară față de aceea a membrilor ce au adoptat hotărârea dar care, dacă ar fi luat cunoștință de acel punct de vedere ar fi votat în alt mod.

● Astfel cum prevede art. 54 alin. 2 din lege, în cazul unei divergențe ivite în sinul consiliului oamenilor muncii din întreprinderi și centrale, problema asupra căreia nu s-a realizat un acord se supune organului ierarhic superior pentru a decide. Legea nu precizează care organ din cadrul unității ierarhic superioare are o asemenea competență. Dată fiind consecvența cu care trebuie aplicat principiul conducerii colective

și deoarece legea de față prin art. 59 situează organele de conducere colectivă în subordonarea exclusivă a organelor colegiale superioare și nu a conducătorului unității ierarhic superioară, soluționarea divergenței apare ca un atribut specific al conducerii colective. Desigur că această atribuție aparține în mod firesc și ar trebui exercitată de consiliul oamenilor muncii din unitatea superioară, dar deoarece acest organ se întrunește destul de rar, nimic nu se opune ca decizia să fie luată de biroul executiv din cadrul unității superioare.

● Nici un text de lege nu precizează dacă biroul executiv mai poate funcționa în perioada în care activitatea consiliului oamenilor muncii este parțial suspendată din cauza instituirii regimului special de supraveghere economico-financiară a unității, potrivit prevederilor art. 69 din Legea nr. 9/1972. Dat fiind că biroul executiv este o emanație a consiliului oamenilor muncii este firesc ca și activitatea acestuia să fie parțial suspendată în perioada respectivă, cu atât mai mult cu cît unele măsuri ce ar fi adoptate de acest organ s-ar putea afla în contradicție cu hotărârile consiliului de supraveghere economico-financiară.

● De asemenea, nici o prevedere legală nu precizează ce organ adoptă hotărârile curente care nu afectează situația economică financiară a unității în perioada în care funcționează consiliul de supraveghere. Măsuri cum sînt : încadrarea și eliberarea din funcție a șefilor de secție și de serviciu, elaborarea contractului colectiv de muncă, repartizarea spațiului locativ, acordarea de bilete de tratament și odihnă, aprobarea regulamentului de ordine interioară, desemnarea membrilor biroului executiv etc. nu au caracter economico-financiar nu pot influența situația unității și deci nu intră în atribuțiile consiliului de supraveghere dat fiind că potrivit prevederilor art. 70 din Legea nr. 9/1972, aria competenței sale este limitată la luarea măsurilor de redresare a unității și prin consecință nu poate absorbi și exercita alte atribuții de o natură diferită.

Prin consecință, considerăm că prevederile art. 64 din regulamentul de funcționare a consiliilor oamenilor muncii din întreprinderi, potrivit cărora activitatea C.O.M. se suspendă în cazul în care întreprinderii i se aplică regimul de supraveghere economico-financiară, nu trebuie aplicate decît cu privire la acele activități care se exercită — pe durata respectivă — de către consiliul de supraveghere.

● Care este situația hotărârilor a-
doptate de către consiliul oamenilor
muncii sau de biroul executiv prin
votul unui membru al cărui contract
de muncă este nul? Deși rar întâlnite,
în practică se ivesc totuși cazuri cind
o persoană a fost încadrată în funcție
cu încălcarea unor dispoziții legale im-
perative și al cărui contract de muncă
este nul. În situația cind aceasta este
numită sau aleasă în consiliul oame-
nilor muncii și funcționează în această
calitate înainte de a se constata nul-
tatea contractului de muncă, hotărârile
adoptate prin votul său sînt valide și
legale dat fiind că în dreptul muncii

multitățile nu au efect retroactiv, ele
operează numai pentru viitor.

● Hotărârile adoptate și măsurile
stabilite de organele de conducere co-
lectivă trebuie să fie în concordanță
cu prevederile legale. Hotărârile și mă-
surile luate trebuie să fie legale prin
ele înșile; nici o confirmare, atestare
sau ratificare ulterioară a oricărui or-
gan nu le poate oferi această calitate.
Ratificarea sau confirmarea unei hotă-
riri nelegale nu are nici un efect și
nu o transformă într-o operațiune le-
gală (cităm în acest sens decizia nr.
1198/1961 a Tribunalului Suprem, co-
legiul civil, în Repertoriu I, p 590,
speta 521).

Dr. C. JORNESCU

contract economic

Livrarea produselor cu întârziere

Legea contractelor economice, în
forma sa inițială, a reglementat livra-
rea produselor cu întârziere sub două
aspecte. În primul rînd, a prevăzut că
„executarea și livrarea cu întârziere a
produselor de către furnizor pot fi e-
fectuate numai cu acordul prealabil al
beneficiarului” (art. 19 alin 2). În al
doilea rînd, s-a prevăzut că „în cazul
cînd furnizorul nu respectă termenul
de livrare prevăzut în contract, bene-
ficiarul este în drept de a renunța la
primirea produselor, dacă datorită în-
tîrzierii livrării este în imposibilită-
te de a le mai folosi” (art. 19 alin. 3).

Textele de mai sus, deși reglemen-
tau, în realitate, una și aceeași situa-
ție juridică au dat loc mai multor in-
tempertări dat fiind că aparent s-au
referit la ipoteze diferite. Astfel, s-a
invocat faptul că ipoteza art. 19 alin. 2,
spre deosebire de ipoteza alineatului
următor, se referă nu numai la livra-
rea produselor, dar și la executarea lor.

Recenta modificare a Legii contrac-
telor economice a înlăturat temeiul u-
nora asemenea interpretări, prin dispo-
zițiile art. 40 lit. b: „Livrarea produ-
selor cu întârziere se poate face numai
cu acordul prealabil al beneficiarului,
care va putea să refuze primirea pro-
duselor dacă datorită întârzierii este în
imposibilitate de a le mai folosi sau
s-ar depăși nivelul stocurilor norma-
te determinate potrivit legii.

În cazurile prevăzute la lit. b. fur-
nizorul este obligat să plătească bene-
ficiarului penalitățile și despăgubi-
rile datorate, potrivit legii”.

Va putea, oare, unitatea beneficiară
să-și refuze acordul în mod discrețio-
nar?

Nu, căci textul pe care l-am repro-
dus permite manifestarea unui atare
refuz numai în două situații.

Prima este identică cu cea con-
semnată de Legea nr. 71/1969, în forma
sa inițială, prin dispozițiile art. 19
alin. 3: Produsele nu pot fi folosite
de către unitatea beneficiară datorită
întîrzierii în livrare.

A doua situație nu are corespondent

în forma inițială a Legii contractelor
economice. Este vorba de depășirea ni-
velului stocurilor normate determinate
potrivit legii. Ea se află în corelație
perfectă cu dispozițiile art. 31 din Le-
gea contractelor economice modificată
și completată potrivit cu care, pentru
prevenirea formării de stocuri de ma-
terii prime, materiale, piese de schimb
și produse supranormative, în situații-
le în care unitățile socialiste reali-
zează economii suplimentare de mate-
riale, folosesc înlocuitori ai unor ma-
teriale deficitare, apar schimbări în
structura producției, modificări ale
sarcinilor de plan, sau din alte cauze,
ministerele, celelalte organe centrale
și locale, centralele și întreprinderile
sînt obligate să ia de îndată măsurile
prevăzute de lege pentru asigurarea
repererii stocurilor respective în cir-
cuiul economic.

Și într-o situație, ca și în cealaltă
se poate ivi problema căii de urmat
în cazul cînd părțile contractante sînt
în dezacord asupra îndreptăririi uni-
tății beneficiare de a refuza acordul
care i se solicită în vederea livrării
produselor cu întârziere față de terme-
nul contractual.

raporturi de muncă

Modificarea unilaterală a contractului redistribuirea personalului

Reintegrarea în funcție poate fi so-
licitată organului de jurisdicție a mun-
cii în cadrul litigiilor izvorite din
redistribuirea de personal făcută cu
prilejul reducerii personalului din ad-
ministrație sau din producție ori ca
urmare a desfacerii contractului de
muncă.

a) Este de principiu că unitatea nu

După cum s-a văzut, refuzul primi-
rii produselor se poate exercita numai
în condițiile prevăzute de lege.

Dacă părțile nu se pot pune de a-
cord asupra existenței sau inexistenței
acestor condiții, neajutegerea dintre
ele trebuie rezolvată pe calea arbitra-
jului. Este, de altfel, calea pe care art.
48 din actuala lege o indică prevăzînd
că „litigiile patrimoniale dintre unită-
țile socialiste cu privire la neexecuta-
rea sau executarea necorespunzătoare
a contractelor economice se soluțio-
nează de Arbitrajul de Stat sau alte
organe arbitrale, prevăzute de lege”.
Este neindoielnic că situația la care
ne referim reprezintă un litigiu patri-
monial determinat de neexecutarea
contractului dintre părți la termenul
de livrare stabilit.

Care va fi obiectul unui asemenea
litigiu?

Credem că, de regulă, problema se
va rezolva cu referire la pretențiile
formulate de unitatea beneficiară în
legătură cu prețul produselor respec-
tive sau cu referire la plata penalită-
ților sau a daunelor aferente refuzu-
lui unității beneficiare de a prelua
produsele respective.

Urmările sînt cu atât mai prejudi-
ciabile cu cît unitatea furnizoare pro-
cedează la livrarea cu întârziere fără
să se lămurească, în prealabil, teme-
nicia refuzului unității beneficiare de
a-și da acordul pentru livrarea produ-
selor în asemenea condiții.

În acest fel, unitatea furnizoare se
expune nu numai riscului de a nu pu-
tea încasa prețul produselor livrate,
dar și aceluia de a suporta daunele
ocazionate prin păstrarea sau returna-
rea produselor ori prin deprecierea lor.

Nu trebuie omis însă faptul că uni-
tatea beneficiară căreia i se livrează
produse cu întârziere, fără îndeplinirea
condițiilor stabilite prin art. 40 lit. b
din Legea contractelor economice, are
obligatia de a lua toate măsurile pos-
sibile pentru a preveni sau limita pro-
ducerea prejudiciilor. Această obliga-
ție derivă din îndatorirea tuturor uni-
tăților socialiste de a apăra avutul ob-
ștesc. Nerespectarea ei poate să de-
termine angajarea răspunderii unității
beneficiare pentru daunele pe care
le-a cauzat.

I. ICZKOVITS

Se admite însă că unitatea poate dispune trecerea într-o altă muncă corespunzătoare când prin aceasta se urmărește o mai bună organizare a serviciului, iar interesele persoanei nu sînt atinse.

Așadar unitatea poate utiliza persoana încadrată într-un post similar cu cel deținut anterior, **corespunzător** pregătirii sale profesionale, cu **schimbarea** atribuțiilor în cadrul **aceleiași** munci sub dubla motivare că prin „felul muncii” nu se poate înțelege păstrarea neschimbată a funcției pe care s-a încadrat persoana, iar soluția contrară ar pune unitatea în imposibilitate de a proceda la o mai bună organizare a serviciilor.

b) Este, de asemenea, de principiu că în scopul reducerii personalului, prin desființarea unor posturi ca urmare a reorganizării, unitatea este îndreptățită să procedeze la o **redistribuire** de personal în cadrul noului stat de funcțiuni.

În ambele ipoteze arătate mai sus se poate naște un litigiu de muncă avînd drept obiect **reintegrarea** în funcție a cărei soluționare este dată în competența unor organe jurisdicționale distincte și anume: **judecătoria**, competență a soluționa (toate) **litigiile** **cu privire la reînfrangere** cu excepția celor în care o parte este o persoană ou funcție de conducere în sensul art. 174 lit. b, din Codul muncii și **organul administrativ ierarhic superior**, competent a soluționa contestațiile împotriva **redistribuirii de personal** prin care se cere în fapt reintegrarea în funcție (art. 175, lit. c din Codul muncii).

Într-un caz persoana este trecută din postul de merceolog ocupat prin concurs în postul de lucrător comercial într-un alt sector din unitate, iar în postul de merceolog a fost încadrată o altă persoană.

Soluționînd contestația persoanei, introdusă pe baza art. 174 lit. b din Codul muncii, judecătoria reținînd că postul respectiv nu a fost desființat, anulează ca ilegală decizia unității și dispune reintegrarea în funcție.

Tribunalul a admis recursul unității, a casat sentința judecătorei și a dispus trimiterea cauzei spre soluționare organului ierarhic superior motivînd că trecerea în altă muncă a avut loc ca urmare a reorganizării unității, împrejurare ce a dus la redistribuirea personalului, măsură ce poate fi atacată numai la organul ierarhic superior, potrivit art. 175 lit. c din Codul muncii (Trib. Suprem, Secția civ. dec. nr. 1471/1978, nepublicată).

Fără a dezvoltă elementele de fapt ale speței, concludem — pe baza lor — că postul respectiv nu a fost desființat, unitatea procedînd unilateral la modificarea felului muncii, măsură, justificat, contestată de persoana în cauză, a cărei soluționare, potrivit prevederilor art. 174, lit. b, din Codul muncii, revine judecătorei și nu organului administrativ ierarhic superior.

În legătură cu redactarea art. 175,

lit. c din Codul muncii și a art. 130 (1) lit. a din același cod facem următoarele observații.

Redistribuirea personalului este o operație administrativă, următoare desființării unor posturi, ca urmare a reorganizării unității (fie ca persoană juridică, fie ca structură internă). Art. 175 lit. c, se referă la „redistribuirea de personal” făcută cu prilejul „**reducerii personalului**” din administrație sau din producție. De regulă cînd are loc o desființare de posturi ca urmare a reorganizării, are loc și o reducere de personal, dar în unitățile economice au loc desființări de posturi ca urmare a reorganizării care nu duc la o reducere de personal, dar conduce la o redistribuire a acestora.

Se pune problema să știm ce organ soluționează contestațiile făcute împotriva redistribuirii de personal în urma desființării unor posturi ca urmare a reorganizării dar care nu a determinat „**reducerea personalului**”, condiție cerută expres de art. 175, lit. c din Codul muncii.

Considerăm că prin formularea „**reducerea personalului** din administrație sau din producție” legiuitorul a înțeles desființarea unor posturi ca urmare a reorganizării și nu neapărat reducerea de personal. Așa fiind, contestațiile împotriva redistribuirii personalului sînt întotdeauna soluționate de organele administrative dacă redistribuirea este **urmarea reorganizării unității hotărîtă de organele competente**. Nu putem vorbi însă de o „redistribuire” atunci cînd nu au hotărît organele competente reorganizarea unității ci a avut loc numai o „rotire” a personalului în cadrul aceleiași scheme. În asemenea cazuri poate fi vorba de o modificare unilaterală a contractului de muncă, măsură care poate declanșa un litigiu ce intră în competența judecătorei (cu unele excepții) conform art. 174 lit. b, din Codul muncii.

Pentru a distinge, așadar, litigiile izvorîte din redistribuirea personalului de cele izvorîte din modificarea unilaterală a contractului trebuie să observăm că primele apar numai ca urmare a desființării unor posturi datorită reorganizării unității. Precizăm că avem în vedere numai litigiile izvorîte din **contestarea redistribuirii personalului**, ca urmare a desființării unor posturi datorită reorganizării și nu cele prin care se contestă desfacerea contractului de muncă pe temeiul art. 130(1) lit. a din Codul muncii. În practică, cu prilejul desființării unor posturi ca urmare a reorganizării, unitatea procedează la o redistribuire a personalului, dar sub motivul „reorganizării” unitatea nu poate schimba unilateral elementele esențiale ale con-

tractului de muncă. Controlînd **legalitatea actului reorganizării**, organul jurisdicțional nu se poate limita numai la a afla dacă există ori nu o „decizie” a organului competent, ci va trebui să controleze **legalitatea aplicării** acestei decizii și consecințele sale asupra personalului.

Nu mai în acest fel vom putea deosebi, în mod real, litigiile izvorîte din „redistribuirea personalului” care se soluționează de către organele administrative de cele izvorîte din modificarea unilaterală a contractului care sînt de competența judecătorei, cu excepțiile arătate.

În practică se ivesc diferite situații legate de redistribuire sau de modificare unilaterală a contractului, cum sînt cele care urmează.

● Ca urmare a redistribuirii, persoana poate fi trecută într-un post inferior, ceea ce constituie o modificare a felului muncii care nu poate avea loc numai cu consimțămîntul persoanei.

Dacă persoana refuză trecerea în postul propus, unitatea nu va proceda la o nouă redistribuire, ci va putea desface contractul de muncă în baza art. 130(1) lit. a din Codul muncii, adică nu pe motivul că persoana a refuzat trecerea în postul oferit de unitate, împrejurare care dacă este legală duce la desfacerea disciplinară a contractului, ci pe motivul că în unitate au fost desființate posturi, ca urmare a reorganizării.

● Prin decizia directorului, persoana este trecută dintr-un post (din cadrul biroului aprovizionare) în funcția de gestionar în cadrul atelierelor de reparații. Persoana, arătînd că este bolnavă refuză trecerea în munca oferită și solicită rămînerea în postul pe care l-a avut. Drept urmare unitatea dispune desfacerea contractului pe temeiul art. 130(1) lit. i din Codul muncii pentru neprezentare la post. Persoana contestă la judecătoria atît prima decizie a unității cît și cea privind desfacerea contractului. Atît prima instanță cît și instanța de recurs se pronunță numai asupra deciziei de desfacere a contractului de muncă, pe care o consideră legală, pe motivul să persoana a refuzat să se prezinte la noul post, neglijînd capătul de cerere privind contestația trecerii în altă muncă.

Este de principiu, arată Tribunalul Suprem, că instanțele au obligația să se pronunțe asupra tuturor cererilor formulate de părți, de a le examina și motiva pentru a le admite ori înlătura în întregime sau în parte și de a indica probele pe care se întemeiază soluția. Întrucît ambele contestații au ca obiect, una executarea iar cealaltă desfacerea contractului, ambele fiind deci de competența judecătorei, aceasta ca și tribunalul avea îndatorirea să se pronunțe asupra temeiniciei ambelor contestații și nu numai asupra celei formulate împotriva desfacerii contractului de muncă, pronunțînd astfel soluții nelemnice și nelegale sub acest aspect (Secf. civ. dec. nr. 1726/1978, nepublicată).

Dr. Iosif R. URS

întrebări și răspunsuri

● **FRANȚ PAUR, Curtici** — În Legea nr. 27/1976, la art. 68 se prevede că „pentru contribuția adusă la realizarea planului de producție, cooperativa agricolă de producție, poate acorda specialiștilor și contabililor șefi, retribuiți de stat, o retribuție reprezentând pînă la 15% din valoarea normelor de muncă calculate pentru funcția de președinte”. La art. 187 alineatul 4 din Legea nr. 57/1974, modificat de Legea nr. 4/1978, se precizează că retribuția de pînă la 15% din valoarea normelor de muncă calculate pentru funcția de președinte se acordă, în raport cu realizarea producției. Ca urmare, dacă adunarea generală a stabilit să se acorde 15% din valoarea normelor de muncă calculate pentru funcția de președinte, acesta poate să primească 78% din valoarea respectivă.

● **INTREPRINDEREA PENTRU VALORIFICAREA CEREALELOR ȘI PLANTELOR TEHNICE, Dimbovița** — În conformitate cu H.C.M. nr. 306/1970, se pot solicita penalități pentru nelivrarea de produse numai în cazul cînd între părți există încheiate contracte economice. Contractarea utilajelor și a echipamentelor electrice este obligatorie numai în cazul cînd există o repartitie emisă de coordonatorul de balanță.

Comada emisă de un beneficiar nu poate fi onorată decît în caz că, la baza acesteia există o repartitie, sau în situația cînd baza de aprovizionare are asigurat produsul respectiv de la un furnizor producător.

Pentru refuzul de a se contracta produsele comandate fără repartitie din partea organului coordonator de balanță nu se pot solicita penalități. În conformitate cu Legea contractelor economice nr. 71/1969, există posibilitatea de a obliga o unitate producătoare de bunuri materiale să contracteze numai prin sesizarea administrativă la organul ierarhic superior.

● **ROMEL VULPE, Roman** — La pct. 20 anexa nr. 2 la Legea nr. 12/1971, se prevede în mod expres, că absolvenții învățămîntului de subingineri de specialitate pot ocupa funcția de șef de secție, cu o vechime minimă în specialitate de 10 ani la secția de producție de gradul special și I de organizare, de 8 ani la secția de gradul II și III și respectiv de 6 ani la secția de gradul IV și V.

Fiind absolvent din anul 1976 al învățămîntului de subingineri, rezultă că nu îndeplinești condițiile minime de încadrare în această funcție nici la o secție de gradul IV și V de organizare.

● **MARIA NAȘ, Apahida Cluj** — Potrivit reglementărilor în vigoare, în cooperativele agricole de producție, retribuirea membrilor cooperatori și a personalului încadrat cu contract de

muncă retribuit de acestea se face pe baza Legii nr. 27/1976.

La art. 73 din Lege se precizează că formele de retribuție și condițiile de acordare a retribuției personalului încadrat cu contract de muncă potrivit art. 71 și 72 se aprobă de adunarea generală a fiecărei unități.

Ca urmare prevederile art. 37 litera „e” se aplică atît membrilor cooperatori cît și personalului încadrat cu contract de muncă retribuit de cooperativă.

Pentru aplicarea corectă a prevederilor Legii nr. 27/1976, prin circulara comună a Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, Uniunea Națională a Cooperativelor Agricole de Producție și Băncii pentru Agricultură și Industriei Alimentare din 17 mai 1978 s-au făcut precizări cu privire la modul de acordare a avansurilor lunare pentru toate categoriile de personal retribuit de cooperativele agricole de producție.

În ceea ce privește programul de lucru menționăm că potrivit art. 112 și 116 din Codul muncii, durata timpului de muncă, nu poate depăși 8 ore pe zi. În anumite sectoare de activitate, printre care și în agricultură, durata timpului de muncă poate fi mai mare în unele perioade, urmînd ca în medie, trimestrial sau anual, după caz să nu depășească durata normală a zilei de muncă.

● **PAVEL MUNTEANU, Lugoj** — Tarifele aprobate prin H.C.M. nr. 273/1974 nu prevăd, într-adevăr, o diferențiere a nivelurilor în funcție de echiparea remorcii cu instalație de basculare.

Dacă nivelele existente nu sînt acoperitoare pentru transporturile executate cu remorci basculabile tractate de tractoare rutiere, urmează ca propunerile necesare să fie inițiate de M.A.I.A., care este principalul deținător al parcului de tractoare rutiere și remorci tractate de acestea.

Indiscutabil, costurile înregistrate de căraș la transporturile executate cu remorci basculabile sînt mai mari decît cele realizate în cazul remorcilor cu benă fixă (nebasculabile), datorită diferenței de investiție și combustibilului suplimentar de combustibil. Utilizarea acestor mijloace nu se soldează cu avantaje pentru beneficiar (expeditor). A nu se omite marea economie de energie și de cheltuieli, rezultată din eliminarea descărcării manuale.

● **INTREPRINDEREA MECANICĂ MUSCEL, Cimpulung** — Prelatele care au servit la acoperirea mărfurilor din vagoanele descoperite pe timpul transportului, trebuie să fie puse la dispoziția căii ferate în stația de destinație în bună stare, uscate și împachetate, înăuntrul termenului de descărcare tarifar a vagoanelor respective.

Pentru prelatele sosite la destinație

în stare udă, se acordă un termen suplimentar de 24 ore, în care destinatarul trebuie să asigure uscarea și predarea prelatelor, potrivit art. 18 din T.I.M.-CFR Partea I-a.

În cazul imobilizării prelatelor, care aparțin căilor ferate, la domiciliul predătorilor sau destinațarilor, din vina acestora, se percepe tariful de 30 lei pentru fiecare prelată și zi calendaristică chiar începută, prevăzut în T.I.M.-CFR partea III B cod 21.04. Acest tarif nu are caracter de penalitate sau amendă civilă, ci reprezintă costurile totale de producție sociale pe care trebuie să și le recureze calea ferată pentru perioada cît prelatele stau imobilizate peste termenele tarifare de către beneficiarul transportului.

Potrivit art. 3 din Decretul nr. 167/1958, pentru orice acțiune a unităților CFR privitoare la prestațiile de transport, termenul de prescripție în raporturile cu întreprinderile socialiste este de 18 luni.

Din cele arătate rezultă că acțiunea de obligare la plată cerută de Regionala C.F. Craiova pentru imobilizarea prelatelor după cca. 7 luni de la producerea acestora de către întreprinderea mecanică Muscel, este în cadrul termenului de 18 luni prevăzut în Decretul nr. 167/1958 la art. 3, iar tariful de imobilizarea prelatelor nefiind considerat penalitate sau amendă civilă nu se aplică prevederilor art. 4 b din același act normativ, la care termenul de prescripție este de 6 luni.

● **GHEORGHE AUR, Vaslui** — Pentru livrările efectuate în perioada 1976—1978, cota de aprovizionare a bazei a fost de 5% la livrările prin depozit, 1,5% pentru tranzit achitat și 0,2% în tranzit organizat (avizul MAGF nr. 261428 din 27 nov. 1975 și al Comitetului de Stat pentru Prețuri nr. 10136 din 21 noiembrie 1975);

— Începînd cu data de 1 ianuarie 1979, potrivit scrisorii Comitetului de Stat pentru Prețuri nr. 7176 din 19 septembrie 1978 și MAGF nr. 406797/19 septembrie 1978, prin care s-au transmis noile cote de adaos comercial globale (medii), Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare a aprobat cote diferențiate pe baze de aprovizionare și forme de derulare, pentru județul Vaslui acestea fiind:

— pentru livrările prin depozit, 1,60%;

— pentru livrările în tranzit achitat 0,80%;

— pentru livrările în tranzit organizat 0,20%;

Intrucît BATMA nr. 37 Vaslui a procedat ilegal, s-au luat măsuri pentru restituirea sumelor încasate în plus.

● **DUMITRU ANDREI, Ianca Olb** — Perioada de efectuare a stagiului militar se ia în considerare ca vechime neîntreruptă în aceeași unitate numai pentru perioadele de stagiul efectuate după intrarea în vigoare a Codului muncii (1973).

Publicăm în continuare un număr de răspunsuri pe tema drepturilor bănești.

● În aplicarea art. 12 din Decretul nr. 246/1977 nu se iau în considerare orele absențate sau învoite izolat din cadrul programului de lucru și nu se cumulează cu absențele nemotivate sau cu concediile fără plată. Ca atare se iau în considerare numai zilele întregi învoite sau absențate.

Pentru orele absențate se iau alte măsuri disciplinare, potrivit Legii nr. 1/1970.

● Alocația de stat pentru copiii absolvenților învățământului superior nou încadrați în muncă, care au primit acest drept și în calitate de studenți se acordă în continuare, fără întrerupere, pînă la prezentarea la locul de muncă, în termenul stabilit prin repartiție.

● În cazul soților despărțiți în fapt fără a fi divorțați, beneficiar de alocație de stat pentru copii este soțul, dacă are copilul în întreținere. Dacă însă se constată prin hotărîre judecătorească că soțul a fost obligat la plata unei pensii de întreținere, că a abandonat familia sau că copiii au fost încredințați soției, beneficiară de alocație este mama.

● Dacă pensionarul de invaliditate nu se prezintă la revizuirea medicală, plata pensiei se suspendă începînd cu luna următoare. Dacă pensionarul dovedește că nu s-a putut prezenta din cauză de forță majoră, confirmată cu acte oficiale, se poate plăti pensia pe perioada suspendării, dacă starea de invaliditate s-a menținut pe toată acea perioadă.

Suspendarea și reluarea plății pensiei se realizează pe cale administrativă, prin dispoziția Oficiului de asigurări sociale și pensii.

● Repartiția absolvenților în producție de către organele competente nu constituie un contract de muncă. Drepturile de asigurări sociale decurg de la data născutului, pe bază de contract, ordin sau decizie de încadrare etc. În consecință, absolvenții repartizați în producție beneficiază de ajutoare materiale în cadrul asigurărilor sociale de la data născutului, chiar dacă nu-și pot începe activitatea datorită incapacității de muncă (boală, accident).

● În ce privește absolvenții, aceștia beneficiază și de ajutoare pentru sarcină și lezuzie tot de la data încheierii contractului de muncă.

● Pensionarii de invaliditate gr. III, încadrați în muncă, au dreptul, conform Legii nr. 26/1967, la concediul de odihnă cu durată integrală, corespunzătoare vechimii lor în muncă. În cazul arătat de dvs. la o vechime în muncă de 16 ani, beneficiați pentru anul în curs de un concediu de odihnă cu durată de 15 zile lucrătoare.

● Prevederile art. 20 (5) din Legea nr. 3/1977 care precizează că: „pentru persoanele care au fost încadrate să lucreze, potrivit legii, cu program redus, vechimea în muncă se ia în considerare proporțional cu timpul lucrat”. Aplicînd această regulă la situația pensionarilor de invaliditate de gradul III reîncadrați, rezultă că perioada lucrată de aceștia cu jumătate din durata programului de lucru se ia în considerare la calculul vechimii în muncă pe jumătate. Cu alte cuvinte, un an lucrat în aceste condiții se consideră 6 luni de vechime în muncă.

● Pentru pensionarii de invaliditate de gradul III încadrați în muncă procentul de 2 la sută sau 4 la sută — în cazul celor care au optat pentru acest procent — se aplică la retribuirea cuvenită personalului respectiv pentru munca prestată. Deci la retribuirea pentru o jumătate din durata programului normal de lucru.

● Potrivit prevederilor art. 24 alin. ultim din Hotărîrea nr. 880/1965, persoanele ale căror contracte de muncă au fost desfăcute pentru creșterea și îngrijirea copilului, beneficiază de ajutorul de maternitate în cazul în care nașterea s-a produs în perioada de 9 luni de la desfacerea contractului de muncă.

● În conformitate cu prevederile legale (cu aplicabilitate în acordarea premiilor anuale — gratificații — pentru activitatea anului 1978), persoanele care au părăsit o unitate în cursul anului, din motive care nu dau dreptul la menținerea vechimii neîntrerupte în aceeași unitate (respectiv cazul dvs.: demisie), dar care au lucrat în unitatea de unde pleacă mai mult de 3 luni în anul pentru care se acordă premiul anual, pot beneficia de premii anuale.

● Menționăm că în conformitate cu aceleași prevederi legale, conducerea unității, de acord cu comitetul sindicatului apreciază activitatea depusă de fiecare persoană și poate reduce premiul anual sub valoarea ce rezultă din calcul sau poate să nu-l acorde, în cazul persoanelor care în cursul anului au avut deficiențe în activitate sau au săvîrșit abateri disciplinare.

Ca atare, conducerea unității a procedat legal neacordîndu-vă gratificația pe anul 1978 pentru faptul că ați avut absențe nemotivate.

● În conformitate cu prevederile Decretului nr. 246/1977, privind acordarea alocației de stat pentru copii, persoanele nou încadrate în muncă beneficiază de alocație după 3 luni de la încadrare cu contract de muncă pe durată nedeterminată.

Pentru persoanele cărora le-a încetat contractul de muncă din vina lor, în condițiile în care, potrivit legii, vechimea în muncă se întrerupe, alocația se acordă numai după 3 luni de la data reîncadrării cu contract de muncă.

că pe perioadă nedeterminată, iar pentru următoarele 6 luni cuantumului alocației se reduce cu 50 la sută.

● Alocația de stat pentru copii se acordă soțului: în cazul în care numai soția se încadrează în categoriile beneficiarilor, alocația de stat pentru copii se acordă acesteia.

Începînd cu luna următoare celei în care soțul s-a reîncadrat cu contract de muncă pe perioadă nedeterminată soția nu mai are drept să primească alocația. Conform prevederilor legale, timp de 3 luni nu are acest drept nici soțul. Dacă soțului i s-a desfăcut contractul de muncă după 1 sept. 1977 — intrarea în vigoare a Decretului 246/1977 — pe următoarele 6 luni are dreptul la alocație în cuantumul redus cu 50 la sută.

● Persoana transferată în interesul serviciului are obligația să se prezinte la noua unitate, la termenul stabilit prin ordinul de transfer. În cazul neapărării, unitatea la care persoana respectivă a fost transferată este îndreptățită să aplice sancțiunea disciplinară a desfacerii contractului de muncă prevăzută de Legea nr. 1/1970 și de art. 130 alin. 1 lit. i din Codul muncii. Transferul nu poate fi efectuat decît la unitatea prevăzută în ordinul eliberat în condițiile prevăzute de art. 8 din Legea nr. 1/1970 și art. 69 din Codul muncii.

Ulterior desfacerii contractului de muncă, persoana respectivă nu mai poate fi transferată, nici în interesul serviciului și nici la cerere, la altă unitate, deoarece nu se mai află în raporturi juridice cu unitatea de la care a plecat.

● Potrivit art. 5 din Hotărîrea 880/1965, astfel cum a fost modificată prin H.C.M. nr. 1356/1968, cuantumul ajutoarelor pentru incapacitate temporară de muncă se stabilește în raport de anii de vechime în muncă, între 50 și 85 la sută.

● Anii de vechime neîntreruptă se calculează în anii de muncă împliniți. Astfel, persoana încadrată care are vechime neîntreruptă în muncă de la 1 iunie 1974, se consideră că a împlinit 5 ani de vechime neîntreruptă la 31 mai 1979. Ca urmare, de la 1 iunie 1979, cota procentului în raport de care se stabilește indemnizația pentru boală este de 75% corespunzător vechimii de peste 5 ani — pînă la 8 ani în loc de 65% cît se prevede pentru cei cu 5 ani vechime.

● Constituie vechime în muncă utilă pentru pensie, conform art. 20 alin. 2 lit. b din Legea nr. 3/1977, timpul cît o persoană încadrată în muncă și-a întrerupt activitatea, deoarece a satisfăcut serviciul militar în termen, a fost concentrată, mobilizată sau în prizonerat. Timpul respectiv se ia în calcul chiar dacă între data încetării activității și data încorporării au trecut maximum 90 de zile.

oferte
DE PRODUSE
DIN STOC

• capacitati de
productie
• produse noi

**COMBINATUL FONDULUI PLASTIC
BUCUREȘTI**
Str. Băiculești, nr. 29

- Disc fontă pentru mori set. 2
- Supapă sigurantă buc. 2
- Garnitură buc. 8
- Piston cilindru de alunecare buc. 1
- Amortizor cu bară Warszawa buc. 4
- Burduf pompă centrală buc. 1
- Cablu kilometraj Warszawa buc. 4
- Cuzineți bielă SR R III set 1
- idem palier KM 01 set 1
- Coroană diferențial buc. 1
- Disjunctor conjunctur buc. 1
- Disc ambreiaj buc. 1
- Disc ambreiaj PJW buc. 1
- idem Pobeda buc. 1
- Geam parbriz Warszawa buc. 2
- Garnituri palier buc. 2
- idem eșapament buc. 2
- Lagăr biel buc. 1
- Melc casetă direcție SR 101 buc. 1
- Membrană fină față SR 101 buc. 2
- Pirghie fuzetă Skoda buc. 2
- Pastilă cap bară Pobeda buc. 10
- Pene șupapă Skoda buc. 6
- Potcoave platinat Skoda buc. 3
- Pinion atac SR 101 buc. 1
- Pinion arbore cotiț SR 101 buc. 1
- Segment frină față buc. 3
- idem spate buc. 19
- Segmenti Warszawa buc. 2
- idem diferiți buc. 15
- Termostat buc. 1
- Inel axial ST buc. 1
- Garnitură colectivă evacuare buc. 2
- Segment conic set 4
- idem cromat set 4
- idem racior set 6
- Electromotor ștergător Warszawa buc. 1
- Furtun de presiune buc. 1
- Pompă benzină Pobeda buc. 1
- Pivoți Warszawa buc. 2
- Segmenti 35×50 buc. 10
- Cuzineți C 50—402 A buc. 4
- Bucșe bielă buc. 2

- Garnitură buc. 5
- Capac distribuitor buc. 5
- Bobină inducție buc. 1
- Întrerupător stop hidraulic buc. 1
- Rotor distribuitor buc. 6
- Carter punte față TV buc. 1
- Acumulator 12 V buc. 1
- Autoclape buc. 2
- Contactor TCA 10 A cu relee buc. 1
- Calote cromate buc. 49
- Capac bachelită buc. 1
- Fintină arteziană buc. 5
- Globuri tulipe buc. 86
- idem 75 W buc. 1
- idem sticlă diferite (mate) buc. 6
- Bloburi tulipe buc. 86
- Mică (mecanică) kg. 0,500
- Pendul buc. 1
- Subansamble radiație buc. 466
- Sticlă nivel buc. 4
- Abajur sticlă K buc. 1
- idem pendul buc. 1
- idem 4000 buc. 2
- Stiplex alb diferite dim. kg. 25
- Țeavă sticlă Ø 20 buc. 700
- Tablă alamaștraifuri kg. 7,30
- Tablă inox straiifuri kg. 44
- idem alamaș Ø 2,5 indoită kg. 4
- idem inox indoită Ø 1,5 kg. 4

**INTREPRINDEREA DE CIORAPI
SEBEȘ**

Str. Poștei, 78 — jud. Alba
Telefon : 32115 ; 32116 ; 31358

COLORANȚI

- Albastru direct L7V kg. 200
- idem marin de dispersie 2GL kg. 100
- Atlantic milingrad SWB kg. 10
- Bordo nallamide IV kg. 25
- Bleu paracetoquinone kg. 30
- Benzoorange G kg. 200
- Cibacet roth 2R kg. 16
- Galben de dispersie G kg. 100
- Negru direct ABR kg. 50
- Nilosan orange F4RL kg. 25
- Nilosan gelb F5GL kg. 50
- Nilosan gelb F3R kg. 100
- Indanthren scharlach GG kg. 10

- Jaune dimancide kg. 26
- Irganol gelb 5GLS kg. 80
- idem orange RLS kg. 10
- idem grün BLS kg. 175
- Ostace orange FR kg. 25
- Portocaliu direct strălucitor kg. 250
- idem de dispersie GPL kg. 150
- Panacril bleu 5G kg. 100
- Roșu melacril BL kg. 330
- Roșu de dispersie 2R kg. 150
- Roșu acid strălucitor G kg. 70
- Sirius licht blau B kg. 200
- Sandolan grün N3GL kg. 66
- Sirius grün BB kg. 550
- Solophenil grün 5BL kg. 25
- Sintenschwartz P2BL kg. 200
- Saturn kaki G kg. 50
- Solophenil kaki GL kg. 300
- Telonecht grün EG kg. 50
- Saturn orange L5G kg. 150
- Albastru acid rezistent 5R kg. 300
- Elbenil bordeaux GBR kg. 80
- Maxilon blau M2G kg. 260
- idem gelb brun 2GL kg. 100
- Roșu de dispersie 3GFL kg. 130
- Roșu acid rezistent GN kg. 200
- Verde de dispersie 2R kg. 100
- Violet direct rezistent 5AL kg. 50
- Verde acid rezistent G kg. 200

RULMENȚI

- 1204 buc. 20
- 1206 K buc. 20
- 1209 K buc. 70
- 6010 buc. 20
- 6013 buc. 30
- 6213 buc. 10
- 6310 buc. 10
- 6312 buc. 10
- 30213 buc. 10
- 51102 buc. 50
- 51108 buc. 30
- NU 318 buc. 5
- 22216 K buc. 5
- 22213 buc. 7
- H 207 buc. 100
- 16008 buc. 40
- 46120 buc. 5
- 45120 buc. 5

Tea prezentăm

Constituită din mai multe unități, întreprinderea bucureșteană „Miraj” a cunoscut o dezvoltare deosebită începând cu anul 1975, cind s-a instalat în sediul nou str. Răcari (Vitan). Noua construcție a fost dotată cu utilaje moderne pentru fabricarea produselor cosmetice și de parfumerie la cel mai înalt nivel.

Disponind de laboratoare dotate cu aparatură modernă și fiind încadrată cu un colectiv de specialiști cu înaltă calificare, întreprinderea „Miraj” și-a diversificat producția în funcție de cerințele pieței. Numărul sortimentelor a crescut considerabil: de la 100 la 400 de produse cosmetice și de parfumerie, în mare parte originale, avind ingrediente activi din flora și fauna țării noastre.

Ca rezultat concludent al calității superioare a produselor, întreprinderea „Miraj” a câștigat o faimă binemeritată și pe plan mondial. Exportul se realizează în Italia, Olanda, Belgia, Austria, R.F. Germania, Mexic, Ungaria, Bulgaria etc. De remarcat este faptul că, cu premiile obținute pentru produsele sale, întreprinderea „Miraj” poate organiza o adevărată expoziție. Nu de mult prin decret prezidențial a primit Ordinul Muncii cl. a III-a. „Miraj” deține, de asemenea, un număr de 12 medalii de aur obținute la concursuri și târguri internaționale. Recent, la Tîrgul internațional de la Bratislava, întreprinderea a obținut 3 medalii de aur pentru crema Dermin, parfumul de toaletă Idila și rujul de buze Bella — trix, realizat într-o paletă coloristică de 14 nuanțe.

Dintre noile sortimente produse menționăm: gama Bellatrix pentru tenurile uscate și grase, gama „Miraj”, „Mary Gilbert”, „Faun”, „Margareta”, „Darclée”, pudra Egreta în 10 nuanțe. Pentru a fi folosite cu precădere în sezonul de vară, sînt fabricate produsele Egreta, Perla și Litoral.

EGRETA: a fost creată în scopul protejării epidermei de acțiunea razelor ultraviolete. Produsele sînt

Întreprinderea de produse cosmetice „MIRAJ”

diferențiate în funcție de tipul de epidermă. Este compusă din ulei pentru plajă, emulsie spray, cremă pentru plajă și emulsie ce se întrebunțează după plajă. Toate acestea sînt fabricate în cîte 3 sortimente.

PERLA: revitalizează țesuturile. Conține substanțe de ecranare naturale asociate cu colagen solubil. Și gama Perla este concepută diferențiat și este compusă din ulei pentru plajă, emulsie cremă, loțiune în 13 sortimente.

GAMA LITORAL: conține un complex de extracte din plante in-

digene bogate în principii active. Acestea asigură produselor proprietăți de emoliență, hidratare și revitalizare a pielii. Ca și gama Perla protejează epiderma de efectele razelor ultraviolete cu lungimea de undă de 2800 Å și 3200 Å.

Gama Litoral are în componență ulei în 3 sortimente pentru plajă, emulsie tot în 3 sortimente pentru folosirea înainte de plajă, cremă, loțiune șampon spray, spumant pentru baie; în total 15 sortimente.

Modul de folosire este specificat pe ambalajul tuturor produselor.

Ion VASILESCU

Crema pentru masaj „Dermin”, parfumul de toaletă „Idila” și rujul de buze „Bellatrix” — fiecare produs a obținut cîte o medalie de aur la concursul de la Tîrgul internațional de la Bratislava din iunie 1979.